

กระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรมพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง
จังหวัดปัตตานี

The Process of Youth Participation in the Preservation of Arts
and Culture in Village 3, Taloh Maena Sub-district, Thung Yang
Daeng District, Pattani Province

อาจารย์ปรีक्षा
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรุสรา มินทรศักดิ์
โดย
นายชอฟวัน สะกาแซ
นายนัสสัน สาแลมะ
นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมาย
มหาชนหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานวิจัย

กระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมพื้นที่หมู่ 3 ตำบล
ตะโล๊ะแมะนา อำเภอยางายาง จังหวัดปัตตานี

The Process of Youth Participation in the Preservation of Arts and Culture in Village 3,
Taloh Maena Sub-district, Thung Yang Daeng District, Pattani Province

นายชอฟวัน สะกาแซ รหัสนักศึกษา 406422017

นายณัฐกัน สาแลมะ รหัสนักศึกษา 406422018

นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ รหัสนักศึกษา 406422023

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชนหลักสูตร
รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การอนุมัติ

หัวข้อพิเศษ	: กระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรมพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยาง แดง จังหวัดปัตตานี
	: The Process of Youth Participation in the Preservation of Arts and Culture in Village 3, Taloh Maena Sub- district, Thung Yang Daeng District, Pattani Province
ผู้วิจัย	: นายสลิ้น สาแลมะ, นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ, นายชอฟวัน สะกาแซ
หลักสูตร	: รัฐศาสตรบัณฑิต
สาขา	: การปกครองและกฎหมายมหาชน
ปีการศึกษา	: 2567

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นินุสรา มินทราศักดิ์)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน อนุมัติให้นับ การศึกษาหัวข้อ
พิเศษเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชานี้

.....
(ผศ.นินุสรา มินทราศักดิ์)
ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ	: กระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยาง แดง จังหวัดปัตตานี
ผู้วิจัย	: นายณัฐสัน สาแลมะ, นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ, นายซอฟวัน สะกาแซ
หลักสูตร	: รัฐศาสตรบัณฑิต
สาขา	: การปกครองและกฎหมายมหาชน
ปีการศึกษา	: 2567

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนด้าน วัฒนธรรมทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ได้แก่ ประธานกลุ่มเยาวชน หมู่ 3 ตำบลตะ โละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน ประชาชน ในพื้นที่ 5 คน สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละแมะนา หมู่ 3 จำนวน 1 คน ครูตาดีกา 2 คน เยาวชนชาย 3 คน เยาวชนหญิง 2 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยกระบวนการสามเส้าและอภิปรายผลเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะ โละแมะนา โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมของ เยาวชน การสนับสนุนจากชุมชน การส่งต่อทุนทางวัฒนธรรม และความยั่งยืนและการอนุรักษ์ วัฒนธรรม โดยการพัฒนาเยาวชนนี้ควรมีความต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม; การอนุรักษ์วัฒนธรรม

Abstract

Special Topic	: The Process of Youth Participation in the Preservation of Arts and Culture in Village 3, Taloh Maena Sub-district, Thung Yang Daeng District, Pattani Province
Researchers	: Mr. Naslan Salama, Mr. Muhammad Alif Ieso, Mr. Sofwan Sakase
Program	: Bachelor of Political Science
Field	: Governance and Public Law
Academic Year	: 2024

The objective of this research is to study the process of youth participation in the preservation of art and culture in Moo 3, Talomana Subdistrict, Thung Yang Daeng District, Pattani Province. This research uses a qualitative research method. Data was collected through interviews, with key informants including the president of the youth group in Moo 3, Talomana Subdistrict, Thung Yang Daeng District, Pattani Province (1 person), 5 local residents, 1 member of the Talomana Subdistrict Administrative Organization, 2 Tadika teachers, 3 male youths, and 2 female youths. Data was analyzed through a triangulation process and the results were discussed descriptively.

The research found that the youth participation process in preserving art and culture in Moo 3, Talomana Subdistrict, can be categorized into five main points: community art and culture, youth participation, community support, the transmission of cultural capital, and sustainability and cultural preservation. The development of youth should be continuous to ensure sustainability.

Keywords: Art and Culture; Cultural Preservation

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อพิเศษฉบับสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา และ คณะกรรมการหัวข้อพิเศษที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ให้คำแนะนำ และติดตาม ความก้าวหน้า ในการทำหัวข้อพิเศษด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมอมา โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรุศรา มินทรศักดิ์ ที่ช่วยให้ คำแนะนำคำปรึกษา อบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน ให้ความเมตตากับผู้วิจัยเหนือกว่าครูที่พึงมีให้ต่อ ศิษย์ โดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการทำ วิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์คมวิทย์ สุขเสณีย์ อาจารย์ประจำรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และ กฎหมายมหาชน ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำด้วยความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณ นายมุตตาศา ยูโซ๊ะ นายชูโฮมี อีปิง และนายลุตฟี อามีโดง ที่ได้เสียสละเวลาให้ ความกรุณาตรวจสอบ คุณภาพเครื่องมือวิจัย คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชน ใน พื้นที่ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี รวมถึงผู้นำในชุมชนตำบลตะโละแมะ นา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี , ประชาชนในพื้นที่ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี , องค์การบริหาร ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ที่ได้เสียสละ เวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยทำให้งานวิจัยเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าอันพึงมีของรายงานหัวข้อพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มี ส่วน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจเป็นอย่างดี สุดท้ายขอมอบคุณงามความดีให้กับบุพการี ครอบครัวของ ผู้วิจัย ผู้ซึ่งให้โอกาสและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งหัวข้อพิเศษฉบับนี้เสร็จ สมบูรณ์

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

สารบัญ		หน้า
บทที่1	บทนำ	
	- ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
	- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	- ขอบเขตการวิจัย	4
	- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
	- คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	- แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม	5
	- แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน	15
	- ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน	16
	- ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม	18
	- ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย	19
	- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
	- กรอบแนวคิดการวิจัย	22
บทที่3	วิธีดำเนินการวิจัย	23
	- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก	23
	- ผู้ให้ข้อมูลหลัก	23
	- เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ	23
	- การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
	- การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	24

	- ระยะเวลาการทำ	25
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล/ผลการศึกษา	26
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	39
	- สรุปผลการศึกษา	39
	- อภิปรายผล	39
	- ข้อเสนอแนะ	40
	บรรณานุกรม	41
	บุคลากร	44
	ภาคผนวก	
	- ภาคผนวก ก. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	- ภาคผนวก ข. ประมวลภาพดำเนินการวิจัย	50
	ประวัติผู้วิจัย	52

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้วัฒนธรรมจากต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เด็กเยาวชนมีการซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่าง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากเดิมที่มีประมาณ 5-6 เรื่อง เช่นเด็กเร่ร่อน เด็กยากจน แรงงานเด็ก โสเภณีเด็ก แต่ในระยะเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาเริ่มพบว่า จากกลุ่มเด็กที่มีประมาณ 5-6 กลุ่ม กลายเป็นเด็กมีปัญหา 15-16 กลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ เด็กที่เราค้นพบคือ คุณแม่วัยใสสังคมเราไม่เคยมีเราไม่เคยมีพวกเด็กที่ไม่นอน ที่นครปฐมตามคลับต่างๆ เด็กไม่นอน เราเริ่มพบเด็กที่กลายเป็นตัวสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้นในชุมชนเด็กแว้นเด็กสก๊อยเกิดนักเรียนนักเลงขึ้นตามป้ายรถเมล์ เรื่องเด็กติดยา เรื่องเด็กติดคุก เราจะเห็นว่าทั้งในเชิงชนิดและจำนวนของเด็กที่เป็นปัญหาในสังคมไทยขณะนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สภาพปัญหาซับซ้อนมากขึ้น ถ้าเรามองไปข้างหน้า อีกสักกระยะหนึ่งจะเห็นว่าสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นใน 6-7 ปีก็คือเยาวชน กระทำกับเด็ก คือเยาวชนที่อายุประมาณ 16-17 ปีเขาจะกระทำกับเด็ก ซึ่งเราเริ่มเห็นเด็กใหญ่ตบทรัพย์เด็กเล็ก เอาทรัพย์สินบางอย่างจากเด็กเล็ก เราเริ่มเห็นเด็กกระทำกับเด็กด้วยกันเรื่องละเมิดทางเพศ เราเริ่มเห็นเด็กขายยาเสพติดให้กับเด็ก หากเป็นเช่นนี้ต่อไปอีก 5-6 ปีในอนาคตเราอาจจะมีอาชญากรที่เรียกว่า “ยุวอาชญากร” เต็มบ้านเต็มเมือง(สุมาลี ประทุมรัตน์ และคณะ, 2555 : 13)

เยาวชน เป็นกลุ่มคนที่มีพลังอันสำคัญที่สามารถช่วยกันเสริมสร้างกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตเยาวชนควรตระหนักในคุณค่าของตนเองที่ร่วมแรงร่วมใจสามัคคี และเสียสละส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีคุณธรรม จริยธรรม และสติปัญญาอันชาญฉลาด ในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามแก่สังคม และนำพาประเทศชาติสู่ความเจริญรุ่งเรือง เยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรสองค์การสหประชาชาติ (สุภัทดี อนุกุล กรุงเทพฯ : บริษัท อักษรภาพิพัฒนา จำกัด, 2542 226)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเป็นความคาดหวังของ ‘ผู้ใหญ่’ ในแทบทุกสังคม นับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นอย่างน้อย เยาวชนถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นพวกสนใจแต่ตัวเอง แต่ไม่เอาสังคม และไม่สนใจปัญหาบ้านเมือง ข้อวิจารณ์นี้ยิ่งรุนแรงมากขึ้นกับคนที่เกิดหลังปี 2000 ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมาพร้อมกับดิจิทัลเทคโนโลยีจนทำให้ดูเฉินๆ พวกเขาสนใจและจดจ่ออยู่กับเฉพาะสิ่งที่อยู่เบื้องหน้าตนเอง (สมคิด พุทธศรี 20 สิงหาคม 2563)

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบภายในจังหวัดชายแดนใต้บรรเทาลงอย่างมาก โดยในปี 2012 ได้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบถึง 1,850 ครั้ง แต่ในปี 2022 เหตุการณ์ความไม่สงบลดลงเหลือ 158 ครั้งเท่านั้น อย่างไรก็ตาม พัฒนาการดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าความเป็นอยู่

ของประชาชนในพื้นที่จะราบรื่นและปลอดภัย ความปลอดภัยในชีวิตของผู้คนในสามจังหวัดไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ‘กลุ่มผู้ก่อการ’ เพียงอย่างเดียว หากแต่เกิดขึ้นจากน้ำมือของประเทศไทยเองด้วย ซึ่งในกลุ่มที่ถูกคุกคามนี้รวมถึงเด็กและเยาวชนในพื้นที่ด้วย กลไกสำคัญที่ทำให้รัฐส่วนกลางสามารถควบคุมประชาชนในพื้นที่ชายแดนใต้ คือ กฎหมายพิเศษด้านความมั่นคง ที่บังคับใช้ในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ประกอบด้วยกฎหมาย 3 ฉบับคือ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457, พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ) และ พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หรือที่รู้จักกันในชื่อ กอ.รมน. การบังคับใช้กฎหมายทั้ง 3 ฉบับเพิ่มอำนาจให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการสถานการณ์ความไม่สงบ โดย พ.ร.บ. กฎอัยการศึก และ พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ ให้อำนาจจับกุม/ควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ตรวจสอบอาคารหรือสถานที่ต่างๆ ตรวจสอบสิ่งพิมพ์ หนังสือ หรือเครื่องมือสื่อสาร และการเรียกบุคคลใดก็ได้เพื่อให้ข้อมูล มอบเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบได้ ส่วนทางด้าน พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร แม้กฎหมายไม่ได้กำหนดอำนาจต่างๆ อย่างชัดเจนแบบกฎหมาย 2 ฉบับแรก แต่ก็ได้ระบุในมาตราที่ 15 ว่าหากมีเหตุการณ์ความไม่สงบแต่ยังไม่จำเป็นต้องประกาศเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินตาม พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ กอ.รมน. มีอำนาจในการป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้ง หรือบรรเทาได้ ปัญหาของการใช้กฎหมายพิเศษคือการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ หรือกระทบคุกคามประชาชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐอย่างไม่ชอบธรรม และอาจเกิดการตีความใช้อำนาจเกินเลยกว่ากฎหมายกำหนด นอกจากพ่อแม่และญาติๆ ที่ถูกคุกคามแล้ว ที่ผ่านมามีเด็กและเยาวชนที่ถูกคุกคามด้วยเช่นกัน (ภาพที่ 1) ในช่วงปี 2005 – 2018 มีเด็ก 127 คนถูกควบคุมตัวและอีก 16 คนถูกจับกุม ตลอดจนการใช้อำนาจเกินกฎหมายในการข่มขู่แม่ของเด็กอายุ 10 ขวบ เพื่อตรวจ DNA ของเด็กเพื่อหาเบาะแสผู้ก่อความไม่สงบการตรวจ DNA เด็กนอกจากจะเป็นการกระทำนอกกฎหมายแล้ว ยังเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหลักการในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย ‘สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง’ กับ ‘สิทธิในการไม่ถูกเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ’ อีกด้วย (กษิต์เดช คำฟูช 22 ตุลาคม 2565)

การพัฒนาคลังความรู้หรือฐานข้อมูลในการรวบรวม จัดเก็บองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน การทำงานร่วมกันระหว่างนักศึกษาและชุมชน เป็นการเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนใกล้ชิดกัน และนักศึกษาเกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติเองและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมถึงส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตนเอง มองเห็นคุณค่าของภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น (ดารี บุญชู, 2548)

ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ภูมิปัญญาเหล่านี้เอื้ออำนวยให้คนในท้องถิ่นสามารถดำรงชีวิตและสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนเอง โดยผ่านกระบวนการทางจารีตประเพณี วิถีชีวิต และพิธีกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุล (เอกวิทย์ ณ ถลาง, 2540) โดยสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่

มีความหลากหลายทางภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ก่อเกิดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย อาทิ ผ้าบาติก เรือกอและจำลอง กือโป๊ะ กรงนกกรงหัวจุก รอปะตีแก (ขนมหวานชนิดหนึ่ง) ดิเกฮูลู ปลาเกุเลาเค็ม บูดู เป็นต้น จะเห็นได้ว่าวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น เกิดจากการเรียนรู้ และสั่งสมประสบการณ์เป็นเวลานานโดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการดำรงชีวิต (อภิชาติ ไจอารีย์, 2555)

เด็กและเยาวชนในจังหวัดปัตตานี ปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 315,464 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 43.45 ของประชากรจังหวัดปัตตานี ในกลุ่มเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี มีสัดส่วนเพศชายมากกว่าเพศหญิงโดยแบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 161,207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.10 ของจำนวนเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีและเพศหญิง จำนวน 154,257 คน คิดเป็นร้อยละ 48.90 ของจำนวนเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี และเมื่อนำจำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดปัตตานี แบ่งตามช่วงอายุที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กำหนดไว้ พบว่า ในกลุ่มเด็ก (ช่วงอายุ 0 - 18 ปี) มีจำนวน 224,027 คน คิดเป็นร้อยละ 71.02 ของจำนวนเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานี และในกลุ่มเยาวชน (ช่วงอายุ 19 - 25 ปี) มีจำนวน 91,437 คน คิดเป็นร้อยละ 28.98 ของจำนวนเด็กและเยาวชนจังหวัดปัตตานีภายในจังหวัดปัตตานียังมีกิจกรรมต่างๆที่คอยส่งเสริมด้านวัฒนธรรม เช่น งานมลายูเดย์ที่จัดขึ้นที่ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์มลายู โดยมีการประสานงานและส่งเสริมกับหน่วยงานของรัฐ

เยาวชนในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโล๊ะแะนะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี หรือเรียกตามภาษาในท้องถิ่นคือ ป้อมูดอ ในปัจจุบัน พื้นที่ทุ่งยางแดงกระแส การอนุรักษ์ประเพณี ภาษามลายู(บาฮาซอมลายู) ชูตมลายู และกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ความเป็นมลายูส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเยาวชน(ป้อมูดอ) เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นการทำประตูด้าย (ปีตุกึร์บัน) การทำกิจกรรมอื่นๆในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ในพื้นที่มีกลุ่มเยาวชนที่เป็นทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความไว้วางใจในกลุ่มเยาวชนให้เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆในชุมชน

เยาวชนในพื้นที่ดังกล่าวมีการให้ประชาสัมพันธให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับเยาวชน เพื่อช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆของกลุ่มเยาวชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโล๊ะแะนะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตการวิจัย

- 1.ขอบเขตด้านเนื้อหา วิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของเยาวชนกลุ่ม อาเนาะบาโราะห์ โดยศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุ บำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี
- 2.การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการพัฒนาเยาวชนพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่
2. เกิดการเข้าใจของคนในพื้นที่ในการพัฒนาเยาวชนเกี่ยวกับวัฒนธรรม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมหมายถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเสนอความคิดเห็น หรือการทำงานร่วมกันในทีม การมีส่วนร่วมในที่ทำงานสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและบรรยากาศขององค์กร

เยาวชน หมายถึงคนที่มีอายุตั้ง 15 ถึง 25 ปี เป็นช่วงช่วงเวลาที่มีการ เปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและยัง เป็นช่วงที่ค้นหาตนเองและช่วงเยาวชนเป็นช่วงที่มักจะเรียนรู้ทักษะใหม่ใหม่แล้วก็เริ่มหาเป้าหมายในชีวิตของตนเยาวชนเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการปรับตัวมีความคิดสร้างสรรค์สูง และยังเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์และกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยมีเนื้อหาที่ได้ทำการเรียบเรียงมานำเสนอดังต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน
3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม
5. ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญโดยเป็นการส่งเสริมให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นในการจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกคนและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และตอบสนองต่อความต้องการของ ประชาชน ซึ่งการที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารของ องค์กรบริหารส่วน ท้องถิ่นนั้น ก่อให้เกิดความผูกพัน อีกทั้งยังเห็นความสำคัญขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่มีต่อระบอบ ประชาธิปไตยและมีต่อการตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของประชาชน ในท้องถิ่นนั้น ๆ (วรานนท์ เกลือณสิน,2563)

รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม มงคล จันท์สอง (2544) ได้กำหนดรูปแบบและ ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของบุคคล ไว้ว่าองค์ประกอบรูปแบบของการมีส่วนร่วม มีอยู่ 3 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมจะต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมจะต้อง มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่า จะทำกิจกรรมนั้นๆ ไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้ ตัดสินใจดูว่าควรจะเข้าร่วมหรือไม่
2. การมีส่วนร่วมจะต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้บุคคลเข้ามา มีส่วนร่วมใน กิจกรรมจะต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถตัดสินใจได้ว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่
3. การเข้าร่วมจะต้องมีบุคคลหรือ กลุ่มเป้าหมาย การที่จะให้บุคคลเข้ามามีส่วนในร่วมกิจกรรมนั้นจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมายด้วย อย่่างไรก็ตามโดยทั่วไปบุคคลกลุ่มเป้าหมายมักถูกจำกัด โดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วน ร่วมอยู่แล้วเป็น พื้นฐาน

อคิน รพีพัฒน์ (2547) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข 2. การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา 3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน 4. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

จากทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมคือ ประชาชนที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเป็นการส่งเสริมให้พวกเราทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมองค์กรการปกครองท้องถิ่น ซึ่งบุคคลที่มีส่วนร่วมจะต้องมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนว่าจะทำกิจกรรมนั้นๆไปเพื่ออะไร หรือในกิจกรรมที่จะทำนั้นส่งผลดีหรือผลเสีย จะมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมตามที่วางไว้หรือไม่ และด้วยการเปิดโอกาสให้ทุกคนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจนั้น เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเพื่อที่จะกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา และวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งได้นำการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนที่วางไว้เพื่อไปประเมินผลงานต่อไป

กระบวนการมีส่วนร่วม

ประพันธ์ สร้อยเพชร (2547) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงน่าจะประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การค้นหาปัญหา และสาเหตุ 2) การวางแผนดำเนินกิจกรรม 3) การลงทุนและการปฏิบัติงาน 4) การติดตามและประเมินผล ในขณะเดียวกัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2548) ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีความลึกซึ้งไปอีก ได้แก่ 1) การตัดสินใจและผลกระทบที่สำคัญ 2) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อบางคนมากกว่าคนอื่น 3) การตัดสินใจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบางคนหรือกลุ่มคนที่มีอยู่เดิม 4) การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความขัดแย้งอยู่ก่อนแล้ว 5) ความจำเป็นเพื่อให้มีการสนับสนุนต่อผลการตัดสินใจ

ประเภทการมีส่วนร่วม

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วมโดยสามารถจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไปหรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการและมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2) การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนที่หลายๆนักวิชาได้ให้ความหมายไว้ คำรณ ภูหอมหวน (2555 : 11) ได้กล่าวว่า ความหมายการมีส่วนร่วมว่าการที่บุคคลกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความใฝ่ใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชน ควรเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาของประชาชน การมีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมมีการกระทำผ่านตัวกลาง คือผู้นำชุมชนซึ่งเป็นแกนนำในภาคประชาชนในการเป็นสื่อกลางที่ดี ที่จะส่งเสริมเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น

ในขณะเดียวกัน (สรยุทธ จันสุข, 2553) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่ง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนที่เป็นไปในรูปของผู้เข้าร่วมมีส่วนร่วมกระทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วมมิใช่เป็นผู้ร่วมคิดตัดสินใจหรือผู้ได้รับประโยชน์เท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมพัฒนาไม่ใช่กระทำถึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ได้จัดทำขึ้น และหมู่บ้านหรือชุมชนมีกิจกรรมและวิธีดำเนินงานของตนเองอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองได้ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสำหรับการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตนเอง นอกจากนี้ การกำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนร่วมกันก็เป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามแผนงานโครงการดังกล่าว และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุมประเมินโครงการของชุมชน ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการมีส่วนร่วมแบบตัวแทนหรือเป็นไปได้โดยการได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

ในงานวิจัยการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยให้ความหมายว่า (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2556) กลุ่มพัฒนาระบบสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ ก.พ.ร. (2556) ได้รวบรวมคำเฉพาะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้รับการให้คำปรึกษาแนะนำจาก ดร.อรพินท์ สฟโชคชัย กรรมการพัฒนา ระบบราชการเต็มเวลา ได้สรุปความหมายของ "การมีส่วนร่วมของประชาชน หรือ Public Participation หรือ Citizen Engagement" ว่าหมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหา และความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมใน การดำเนินการและการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา หรือ ความหมายของ "การมีส่วนร่วมของประชาชน" ในอีกทางหนึ่ง หมายถึง กระบวนการสานสัมพันธ์ ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมและเพื่อให้การพัฒนานโยบายและ บริการสาธารณะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และสนองความต้องการของประชาชน มากขึ้น โดยเน้นที่กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และ ผู้เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจ

ประเด็นนโยบายสาธารณะร่วมกัน ปรีกยหาหรือร่วมกัน เพื่อแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด ทุกฝ่ายยอมรับมากที่สุด และมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด หรืออาจ กล่าวได้ว่า "การมีส่วนร่วมของประชาชน" เป็นกระบวนการที่นำประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ภาคส่วนเข้ามาร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยาก ซับซ้อน ร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ในทางสันติ เป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทมติของประชาสังคม และมีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจ โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาค ส่วนมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางหรือนโยบายสาธารณะที่ภาครัฐจะดำเนินการ

Yadav, (1980), p. 87 อ้างถึงใน ยุทธพงษ์ เฮ้าประมงค์. (2555). ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าความร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและ สมัครงใจ โดยไม่ถูกบังคับซึ่งประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนและโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนา

สมาน กาบมาลา. (2555, หน้า 46) ได้กล่าว การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีโอกาเข้าร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมการพัฒนาของกลุ่มหรือองค์กรในทุกขั้นตอนไม่ว่า การวางแผน การดำเนินงาน และประเมินผล

อวยชัย วิชา. (2555, หน้า 89) ได้กล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชน หรือสาธารณชนมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรมของรัฐในด้านต่างๆ ทุกขั้นตอน เช่น การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การคิด การตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตรวจสอบติดตามประเมินผล การแก้ไขปัญหา การได้รับประโยชน์ทั้งประโยชน์ต่อตนเอง และประโยชน์ของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมในลักษณะของปัจเจก บุคคล 2) การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มหรือขบวนการ 3) การมีส่วนร่วมในลักษณะของโครงการ 4) การมีส่วนร่วมในลักษณะของสถาบัน และ 5) การมีส่วนร่วมในลักษณะของนโยบาย

สรวิชัย ทิพรัตนเดช. (2555, หน้า 42) ได้กล่าว การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ทุกกลุ่มในสังคมมีส่วนในการพัฒนาทุกระดับ ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและการพัฒนาสังคมโดยรวม และเป็นกรมีส่วนร่วมพัฒนาด้วยความสมัครงใจ และมีความต้องการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ภายใต้กระบวนการพัฒนาทุกระดับทุกขั้นตอนตั้งแต่การคิดวางแผนพัฒนา การดำเนินการ การรับประโยชน์จนถึงการติดตาม ประเมินผลการพัฒนาและการเสนอแนวทางเลือกทางออกต่างๆ

สิงห์ ปานะชา. (2555, หน้า 26) ได้สรุปความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงเป็น การเสริมอำนาจให้แก่ประชาชนและองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรการตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองให้มีชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชนในด้านภูมิปัญญาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการ จัดการ

และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างอิสระการทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน พัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและพัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนแนวใหม่

Mansuri & Rao, (2012) ได้กล่าว แนวคิดนี้จะให้ความสำคัญอันดับแรกกับ "ความเป็นพลเมือง" นั่นคือการ ทำให้ประชาชนตระหนักในความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นของตนเอง และสังคม และ ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อทุกคนใน ชุมชนท้องถิ่น และสังคม แนวคิดนี้เสนอให้มีการสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่คือ การเพิ่ม อำนาจให้ประชาชน และ องค์กรในชุมชนท้องถิ่น เน้นพื้นที่เป็นตัวตั้ง ไม่ใช่รัฐ และ หน่วยงานของรัฐเป็นตัวตั้ง เป็นการส่งต่อ อำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับ รับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง และสังคมให้มากขึ้น ในขณะที่ เน้นให้รัฐ หันมาให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่สนับสนุน กระตุ้น ประสานงาน เพื่อส่งเสริม ให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นกำลังหลักในการแก้ปัญหา และพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ซึ่งรัฐภายใต้กระบวนการทัศน์แบบนี้ จะต้องเป็นรัฐที่ให้ความสำคัญ และเคารพใน ความแตกต่างหลากหลาย เป็นรัฐที่ยอมรับว่าในสังคมประกอบด้วยพื้นที่ต่าง " หลายระดับ แต่ละพื้นที่จะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน ความเป็นพลุทธ์กัน การปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการจัดทำนโยบายสาธารณะของรัฐ จะต้องดำเนินใน ลักษณะของการเอื้อให้เกิดการปลดปล่อยพลังของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเข้าร่วม รับผิดชอบดูแลตนเอง และสังคมโดยรวม ซึ่งจะส่งผลให้ กระบวนการจัดทำนโยบาย สาธารณะจะไม่ได้เป็นเพียงรัฐ และ หน่วยงานของรัฐเท่านั้นที่เป็นเจ้าของ แต่จะ กลายกระบวนการจัดทำนโยบายสาธารณะที่ชุมชนท้องถิ่น และสังคมทั้งสังคมเป็น เจ้าของร่วมกัน เป็นการปกครองของประชาชนด้วย ผ่านการสนับสนุน และส่งเสริม ให้กระบวนการจัดทำนโยบายสาธารณะถูกขับเคลื่อนโดยประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเอกสารต่างๆพบได้ว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการหลายๆท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

(พระมหาสุทิตย อาภากรโรด, 2555) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์กรชุมชนและเครือข่ายนั้น มี ๖ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่องค์กรภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในท้องถิ่นที่ ตลอดจนจนมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชนด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนในการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่องค์กรประชาชนและเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา รวมทั้งกำหนดวิธีการ แนวทางในการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่ง

ทรัพยากรที่จะนำไปใช้ในกิจกรรมการพัฒนา ตัวอย่างเช่น องค์กรชุมชนและเครือข่ายเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนแม่บทชุมชนและแผนพัฒนาตำบล เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่องค์กรชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการเพื่อให้กิจการเพื่อให้กิจกรรมลุล่วง เช่น องค์กรชุมชนเข้าไปดำเนินพัฒนาระบบสหกรณ์ของชุมชน และการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ภาคประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ใครได้รับประโยชน์มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่นหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งในการประเมินผลนั้นอาจเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรอยต่อของการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 6 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ประสพการณ์ทำงาน และการสรุปบทเรียน เพื่อให้คนในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ทบทวนการทำงานของตนเอง และหาแนวทางเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในระยะยาว

(เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2536 อ้างถึงใน Phra Khamla Xayyavong, 2561) ก็ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนาซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพเป็น ๕ ขั้นตอนเช่นกัน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนในการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีการ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน และทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยี และอื่นๆจากองค์กรภาคีการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งเป็นทั้งการได้รับผลประโยชน์ทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนา เป็นการประเมินว่าการที่ประชาชนเข้าร่วมพัฒนาได้ดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด การประเมินอาจประเมินแบบ

ระดับการมีส่วนร่วม

เมื่อการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและ การปฏิบัติกร

มีส่วนร่วมจะช่วยสร้างให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า การปฏิบัติ ตามคำสั่ง การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมาย จนบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมของ องค์กร สถาบันพระปกเกล้า เสนอแนะแนวความคิดการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับตัวชี้ วัดที่สำคัญในการ ประเมินการมีส่วนร่วมของ ก.พ.ร. กล่าวคือ การมีส่วนร่วม 5 ระดับ กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการ ประเมิน การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) โดยให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและ ความคิดเห็น เพื่อแสวงหา ทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็น ที่ ยอมรับ ร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ ตั้งแต่เริ่ม จนกระทั่งถึง การติดตาม และประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและรับรู้เรียนรู้ร่วมกัน หรือเกิด การปรับเปลี่ยน โครงการ ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยมีองค์ประกอบ สำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง มีการ เรียนรู้ร่วมกันของผู้ ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายภาครัฐ องค์กรเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยเน้นการสื่อสารสองทางทั้งช่องทาง ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งไม่ใช่ การทำครั้งเดียวจบ

2. เป้าหมายของการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการจัดให้มีการรับฟัง ความคิดเห็น ตามกฎหมาย หรือการทำให้ไม่มีความขัดแย้ง หากแต่กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรมุ่งให้ประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และเป็นให้การตัดสินใจของรัฐดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับ โดยระดับการมีส่วน ร่วมประชาชน IAP2 (International Association for Public Participation) ได้กำหนด ว่าการมี ส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ, 2554)

ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform): เป็นการให้ ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็น สิทธิพื้นฐานของ ประชาชนในการได้รับข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ โดยหน่วยงาน ภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และ ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐานและมีความสำคัญมาก ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้ อยู่ในลักษณะการให้ข้อมูล ทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน

ระดับที่ 2 การปรึกษาหารือ (To Consult): เป็นการเปิดให้ ประชาชนมีส่วนร่วม ในการให้ ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น รวมทั้ง ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินการ/การ ปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ อย่างอิสระ และเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการ รับฟังความ คิดเห็นทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น และ ประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางในการ ปรับปรุงนโยบาย พัฒนาวិธีการ ปฏิบัติงานใน หน่วยงาน และประกอบการตัดสินใจ

ระดับที่ 3 การเข้ามามีบทบาท (To Involve): เป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ มีการ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับ

ประชาชนอย่างจริงจังและมี จุดมุ่งหมายชัดเจน โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผน งานโครงการ และวิธีการปฏิบัติงาน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ จัดระบบอำนวยความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะและการตัดสินใจ ร่วมกับภาคประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมใน ระดับนี้ มักเป็นการมีส่วนร่วมในรูปแบบที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะ กรรมการด้วย

ระดับที่ 4 ความร่วมมือ (To Collaborate): เป็นการให้บทบาท ของประชาชน ในระดับสูง มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนใน ทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุ ปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทาง แก้ไข รวมทั้งการเข้ามามีบทบาทร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม ของหน่วยงานภา รัฐ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือการสัญญาให้กับประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วน ได้ส่วนเสียว่า เราจะร่วมงานกับประชาชน เพื่อได้ข้อเสนอแนะและแนวความคิดใหม่ รวมทั้งนำ ข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ โดยความ คิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจที่ ค่อนข้างสูง ซึ่งการมีส่วนร่วมในระดับนี้ เช่น การเข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินงานใน ลักษณะเป็นภาคี/เครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐ การเข้ามา มีบทบาทเป็นคณะ กรรมการร่วมคณะที่ปรึกษาภาคประชาชนที่มีบทบาท หรืออำนาจหน้าที่ร่วมใน การขับเคลื่อนนโยบาย/ร่วมดำเนินการในการกิจบางอย่างของภาครัฐ

ระดับที่ 5 การเสริมอำนาจ (To Empower): เป็นระ ทของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม อยู่ในระดับสูงสุด เป็นการเปิด ชาญคน มีบทบาทหนการเป็นผู้ตัดสินใจ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต่อ การ ตามการตัดสินใจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้ เน้นให้ประชาชนมี บทบาทในการบริหารจัดการโดยเป็นผู้ดำเนินการกิจ และภาครัฐ มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุน เท่านั้น รูปแบบ การมีส่วนร่วมในระดับนี้ ได้แก่ การลงประชามติ หรือสภามือเมือง (สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ, 2554)

สรุปการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด กฎเกณฑ์ นโยบาย กระบวนการการบริหารและตัดสินใจ ร่วมกำหนดปัญหาของประชาชน มีส่วนร่วม ในการหาวิธีแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนเอง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมกระทำผ่านตัวกลาง คือผู้นำชุมชนเป็น แกนนำในภาคประชาชนในการสื่อกลางที่ดี ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระ ในทางความคิดมีความรู้ ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่เข้ามาร่วมต่อกิจกรรม

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2545 อ้างถึงใน วิษณุ หยกจินดา 2557) ได้แบ่งรูปแบบ หรือ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ร่วมรับรู้ หมายถึง รัฐได้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมแก่ ประชาชน เมื่อรัฐมีความคิดริเริ่มหรือมีนโยบายที่จะให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้น 1 แล้วเปิดโอกาส ให้ประชาชนได้รับรู้โดยการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน หรือให้สิทธิแก่ประชาชนในการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มอบให้แก่ประชาชนนั้น นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการให้ประชาชนได้มี โอกาสเข้ามีส่วนร่วมด้วย เนื่องจากข้อมูลข่าวสารจะบอกถึงโครงการหรือกิจกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น ความจำเป็นและความสำคัญที่จะต้องให้มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ รวมถึงการดำเนินการและ มาตรการต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจาก

โครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนี้ ถือว่าเป็นสิทธิประการหนึ่งของประชาชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 2 ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น หมายถึง เมื่อประชาชนได้ร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากรัฐแล้วประชาชนก็จะร่วมค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ความจำเป็นและความต้องการที่ต้องให้ มีโครงการหรือกิจกรรมนั้นพร้อมร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือกิจกรรม หรือ หน่วยงาน หรือผู้มีอำนาจตัดสินใจนำไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป

ระดับที่ 3 ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมพิจารณาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับ โครงการหรือกิจกรรม การเลือกพื้นที่ตั้งโครงการ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่จะตั้ง โครงการ ควรจะมีส่วนร่วมพิจารณารับหรือปฏิเสธไม่ให้โครงการตั้งในพื้นที่หากเห็นว่ามาตรการที่ จะใช้ในการ ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบไม่ชัดเจนและไม่เปิดโอกาส ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบด้วย

ระดับที่ 4 ร่วมดำเนินการ หมายถึงร่วมในการลงทุน ร่วมในการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน หรือ ร่วมปฏิบัติงานเอง ในระดับการมีส่วนร่วมนี้อาจจะทำได้ในทุกประเภทของโครงการเช่น หากเป็น โครงการที่จำเป็นต้องใช้ผู้มีความรู้เฉพาะด้านผู้ชำนาญการหรือเทคโนโลยีขั้นสูงแล้ว บางครั้งเป็น ความยุ่งยากที่จะให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมปฏิบัติงานได้แต่หากเป็นโครงการหรือ กิจกรรมระดับ ท้องถิ่น เช่น การจัดการป่า ลุ่มน้ำหรือทรัพยากรอื่นที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ ชาวบ้านหรือประชาชน ในท้องถิ่นก็เข้าร่วมดำเนินการได้ หรือเป็นการร่วมดำเนินการด้วย การลงทุนถือหุ้นก็ย่อมถือว่ามี การร่วมดำเนินการได้

ระดับที่ 5 ร่วมติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล หมายถึง การร่วมตรวจสอบ และ ติดตาม การดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้วได้นำ มาตรการลด ผลกระทบมาใช้หรือไม่ มีการใช้ระบบการติดตามตรวจสอบเพื่อป้องกันปัญหาเกิดขึ้น หรือไม่การมี ส่วนร่วมของประชาชนในระดับนี้ จะเป็นประ โยชน์ต่อการพิทักษ์รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมอย่างมาก เพราะประชาชนจะทำหน้าที่คอยเฝ้าระวังและ เตือนภัย (Watch dog) การ ดำเนินงานโครงการเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาด้านที่ก่อนที่จะมี ผลร้ายเกิดขึ้นและเมื่อมีการ ดำเนินการตาม โครงการหรือกิจกรรมแล้ว ก็ต้องมีการประเมินผลว่า การดำเนินการนั้น ๆ บรรลุตาม เป้าหมายและ วัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีการนำมาตราการ การป้องกันแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อม มาใช้หรือไม่ และผลของการดำเนินการเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ เป็นแนวทางในการพิจารณานำเอา มาตรการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับที่ 6 ร่วมรับผล หมายถึง การดำเนินการ โครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินไปแล้ว ย่อม ได้มาซึ่งผลประโยชน์และผลกระทบทั้งที่เป็นผลกระทบด้านบวกและผลกระทบด้านลบทั้งต่อ ประชาชนและต่อสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชาชนหลีกเลี่ยงไม่พื้นที่จะต้องรับเอาผลที่เกิดขึ้นมานั้น การมี ส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 6 ระดับนั้น

หากประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ด้วยทุกระดับแล้วย่อมถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่ สมบูรณ์ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน สรุปได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวมีความ สอดคล้องกับกระบวนการหรือขั้นตอน การมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของ

ประชาชน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาด้วยหากประชาชนมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ในทุก ๆ ระดับแล้วย่อมถือว่าประชาชนมีความสามารถในการควบคุมการมีปฏิสัมพันธ์ได้ และมีขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และพรหมทิพย์ เพชรมาก (2551) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนไว้ใน เอกสารประกอบการสอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองและชนบท โดยได้ข้อสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ ได้แก่

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การมีส่วนร่วมแบบนี้ ประชาชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ ยังเป็นช่องทางการกระจายข่าวสารข้อมูลไปยังประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเข้าใจ และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ ใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจ การประชุมรับฟังความคิดเห็นมีหลายวิธีการ เช่น การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Meeting)

4) การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ และมีความชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบังของผู้ที่มีส่วนได้และเสียของโครงการ การประชาคมและคณะกรรมการจัดประชุมจะต้องมีองค์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับ มีหลักเกณฑ์และประเด็นในการพิจารณาที่ชัดเจน และมีการแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน

5) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจจะดำเนินการโดยการเลือกตัวแทนเข้าไปเป็นกรรมการที่มีอำนาจการตัดสินใจ

6) การใช้กลไกทางกฎหมาย รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรงในเชิงการป้องกันและแก้ไข แต่เป็นลักษณะของการเรียกร้องและการป้องกันสิทธิของตนเองอันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตนเองควรจะได้รับ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้หลักเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายประการ และประชาชนสามารถใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปแบบของปัจเจกหรือในรูปแบบกลุ่ม องค์การ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

เนตรรุ้ง อยู่เจริญ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากการทำวิจัยครั้งนี้ เนตรรุ้ง อยู่เจริญ ได้พบตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ บรรยากาศองค์กร และการติดต่อสื่อสาร 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วม และแรงจูงใจในการทำงาน ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน

ความหมายของเยาวชน

เยาวชนเป็นช่วงเวลาที่ยาวนานกว่าวัยเด็กกับ วัยผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายสูงสุดตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน อารมณ์สังคมการศึกษาการทำงานและต้องการค้นหาอุดมคติในชีวิตของ(วินัดดา ปะยาศิลป์,2550)

เยาวชนอยู่ในช่วงอายุ10-19 ปเป็นวัยที่อยู่ในระยะ วัยกุดที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งทางด้านร่างกายจิตใจและพฤติกรรมซึ่งมี ความสำคัญต่อการเตรียมพร้อมที่เขาสู่วัยผู้ใหญ่(สุภรี สุวรรณจุฑะ,2557)

เยาวชนเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายด้านเด็ก จะเริ่มเข้าสู่เยาวชนเมื่ออายุประมาณ 12-13 ปีโดยสวนใหญ่เพศหญิงจะเข้าสู่เยาวชนเร็วกว่าเพศชาย ประมาณ 2 ปีและจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ 18 ปีจึงจะเขาสู่วัยผู้ใหญ่(พนม เกตุมาน,2555)

เยาวชน ตามความหมายของ กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานคณะกรรมการเยาวชน แห่งชาติหมายถึง ผู้ที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปีซึ่งใกล้เคียงกับ UNICEF (อ้างในสำนักงานสถิติ แห่งชาติ, 2541) ที่กำหนดในช่วงอายุประมาณ 15-24 ปีทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพื่อให้เกิดความ สอดคล้องในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงสถิติของหลายประเทศเช่นเดียวกับที่สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดช่วงอายุที่ ใกล้เคียงกัน คือ 14-25 ปีแต่กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งใกล้ชิดโดยตรงกับเยาวชนที่ประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร ซึ่งเงื่อนไขในการเป็นสมาชิกจะอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 10-35 ปีทั้งชายและหญิงเป็นผู้รับช่วงความ รับผิดชอบจากผู้ใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมทางสังคม

จากทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า เยาวชนจะเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายสูงสุดตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านอารมณ์ สังคม การศึกษา และการทำงาน และส่วนใหญ่จะพบในกลุ่มพัฒนาของวัยเด็กและวัยรุ่น ช่วงอายุ10-18ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ และส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงของเพศหญิงจะเป็นเพศที่มีการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย ต่างกันประมาณ2 ปีที่เกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุ18ปี สมาชิกที่อยู่ในช่วงระหว่างอายุ10-35ปี ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงเป็นผู้รับช่วงความรับผิดชอบจากผู้ใหญ่ในการดำเนินกิจกรรมทางสังคม

บทบาทของเยาวชน

นิตา รัตนติลล ฌ ภูเก็ต (2564) กล่าวถึงคุณลักษณะเด่นของชุมชนเข้มแข็งว่าเป็นชุมชนที่สามารถสร้างการรวมตัวกันได้อย่างเหนียวแน่นและมีพลัง สมาชิกของชุมชนมีความรักผูกพันต่อกัน และมีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์ (2564) มีการกล่าวถึงความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจะช่วยสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นได้ อีกทั้งการเป็นชุมชนเข้มแข็งจะต้องมีศักยภาพที่จะพึ่งพิงตนเองได้ในระดับสูง แต่ก็ยังต้องอาศัยความร่วมมือของภาคีและต้องพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

เด็กและเยาวชนในฐานะของสมาชิกของชุมชนอายุระหว่าง 15-20 ปี เป็นส่วนประกอบสำคัญในการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้สามารถเกิดขึ้นได้โดย 4 บทบาทหลัก (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563) ดังนี้ 1) บทบาทนักรณรงค์และจัดกิจกรรมชุมชน พบว่า เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมภายในชุมชนและบริหารจัดการกิจกรรมภายในชุมชน รวมทั้งเป็นแกนนำหลักในการจัดกิจกรรมชุมชนเพื่อสร้างการรวมกลุ่มของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อสร้างเครือข่ายและนักรณรงค์ในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม 2) บทบาทนักสืบสานวัฒนธรรม พบว่า เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเองและส่งต่อวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น โดยการใช้พื้นฐานความเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองเป็นทุนในการเข้าไปสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน ไปเข้าร่วมพิธีกรรมต่าง ๆ และส่งต่อวัฒนธรรมนั้นภายในชุมชนและเครือข่าย 3) บทบาทนักสื่อสารชุมชน พบว่า เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการสื่อสารข้อมูลของชุมชนในประเด็นต่าง ๆ รวมไปถึงการเป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนชุมชน การประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารข้อมูลของชุมชนไปสู่ภายนอกหรือสื่อสารข้อมูลภายในระหว่างคนในชุมชน การใช้เด็กและเยาวชนเป็นแกนนำหลักจะช่วยสร้างการสื่อสารที่เข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น และ 4) บทบาทนักวิจัยชุมชน พบว่า เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลชุมชน และร่วมสำรวจทรัพยากรชุมชน รวมถึงเป็นแกนนำเครือข่ายชุมชนของตนเอง โดยการใช้เครื่องมือในการทำวิจัยเข้าไปสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการหาทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่ไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

จากทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าเด็กและเยาวชนในฐานะของสมาชิกของชุมชน สามารถสร้างการรวมตัวกันได้เพื่อจะสร้างความผูกพัน และต้องพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง บุคคลเหล่านี้จะมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมในชุมชนได้โดยจะมีบทบาทหลายๆหน้าที่ที่ต้องทำ อีกทั้งยังเป็นแกนนำให้กับกิจกรรมนั้นๆได้ ในแต่ละบทบาทก็จะมีการใช้พื้นฐานความเข้าใจของตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่ไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

3.ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน

รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล(2566) กล่าวว่า ในทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาถือว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นเป็นเพราะหลงผิดไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือด้วยความเป็นผู้เบาปัญญาและอ่อนแอทางจิตใจซึ่งอาจกล่อมเกลามาให้กลับตัวเป็นคนดีได้ จึงไม่ควรใช้วิธีปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงอาชญากร เพราะถ้าทำเช่นนั้นก็เท่ากับผลักดันให้เขายิ่งถลาลึกลงไปสู่ทางชั่วร้ายจนไม่สามารถกลับตัวได้ เมื่อเติบโตขึ้นก็จะกลายเป็นอาชญากรที่มีสันดานชั่วร้ายไปจริง (ปพนธีร์ ธีระ

พันธ์, พงษ์สิทธิ์, ศุภพล' แนวทางการพัฒนามาตรการบริการชุมชนในคดีอาญาที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด

ทิศทางการพัฒนาเยาวชน นโยบายและแผนพัฒนาเยาวชนระยะยาวครอบคลุมการพัฒนาในช่วง 20 ปีตั้งแต่พ.ศ. 2540 – 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นและเร่งรัดให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน และทำให้ตระหนักถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชนที่มีต่อสังคม และเข้าใจกระบวนการพัฒนาเยาวชนจากแผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ซึ่งเกิดขึ้นในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ที่ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นปัจจัยในการพัฒนา ประเทศนั้น จะเห็นได้ว่าการให้ความสำคัญต่อเยาวชนมากขึ้น และมีการค้นหาแนวทางใน กระบวนการพัฒนาเยาวชน

สิริพันธ์ (2544) ได้กล่าวถึงปัจจัยภายในตัวเยาวชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์จากลักษณะธรรมชาติของวัยใดแก

1) ความกระตือรือร้น อยากเรียน อยากรู้และสนใจติดตามสิ่งต่าง ๆ อย่าง กว้างขวาง โดยเฉพาะชอบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ พรอมที่จะรับและเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ สำรวจ ทดลองและมีประสบการณ์ด้วยตนเอง

2) พัฒนาการทางด้านร่างกาย สมองและจิตใจ เนื่องมาจากการเจริญเติบโตทำให้ เยาวชนมีแรงจูงใจสูง และคนพบความสามารถของตนได้และสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็น อย่างดี

3) ความมีอิสระและเสรีภาพทางความคิดการเลือกและสามารถตัดสินใจต่อการ กระทำต่าง ๆ ด้วยตนเองได้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง มักจะไม่ชอบการบังคับด้วยอำนาจ แต่ ต้องการการชี้แนะด้วยเหตุผล

4) ความมีอุดมการณ์และปรัชญาชีวิตที่สูงส่ง มีความเชื่อมั่นและพยายามทำให เป็นไปได้

5) มีความคิดฝันและจินตนาการเกี่ยวกับชีวิตและอนาคตของตน 19

6) ต้องการการแสดงออก ซึ่งมีการแสดงออกในทางบวกและทางลบ การ แสดงออกในทางบวกหรือทางสร้างสรรค์ได้แก่การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมกลุ่มเพื่อดำเนิน กิจกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม การพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้เกิดประโยชน์ สร้างสรรค์และพัฒนาทักษะความสามารถและความถนัดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนการแสดงออก ในทางลบ เช่น การคบหากันเป็นกลุ่มนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์เช่น การ ใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อการมั่วสุมทางเพศ เป็นต้น

จากทฤษฎีข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าทิศทางการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์ที่จะกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนมีความตระหนักถึงความสำคัญที่มีต่อสังคม โดยเยาวชนแต่ละคนจะมีความคิดที่สร้างสรรค์ที่แตกต่างกันไป สร้างสรรค์และพัฒนาทักษะความสามารถอย่างชัดเจน ซึ่งค้นพบได้ว่าการพัฒนาเยาวชนจะเป็นตัวชี้วัดที่ทำให้เห็นผลได้ไวคือ การจัดกิจกรรมขึ้นมาเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีการแสดงออก มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย กระตุ้นให้เด็กมีความในหลายๆมุม

ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรม

ความหมายของวัฒนธรรม

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์กลอน ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรม ไว้ 2 ประเด็นดังนี้

1. วัฒนธรรมในความหมายกว้าง หมายถึง วิถีทางและแบบฉบับในการดำเนินชีวิตที่ได้ปฏิบัติ สัมพันธ์กันมา รวมทั้งความคิดต่าง ๆ ที่คนได้กระทำ สร้างขึ้น มีการสะสมถ่ายทอดและรักษาไว้จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ดังนั้นอะไรที่เป็นผลงานและเรื่องราวของมนุษย์ต่างก็เป็น วัฒนธรรมทั้งสิ้น

2. วัฒนธรรมในความหมายแคบนั้น หมายถึง ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมกลืนเกื้อกูลกันของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน ในความหมายนี้ จึงจำกัดเฉพาะส่วนที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

ประเภทของวัฒนธรรม

รัชนีกร เศรษฐโชติ ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 9 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมการบริโภค เช่น วิธีประกอบอาหาร วิธีรับประทานอาหาร เป็นต้น
2. วัฒนธรรมการอยู่ เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การตกแต่งบ้าน เป็นต้น
3. วัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น วิธีการแต่งกาย วิธีกำหนดชนิดสีเครื่องใช้ วิธีรักษาความสะอาดของเครื่องแต่งกาย เป็นต้น
4. วัฒนธรรมการพักผ่อน เช่น วิธีการพักผ่อน อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการพักผ่อน เป็นต้น
5. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ เช่น วิธีแสดงอารมณ์รัก เกลียด โกรธ เป็นต้น
6. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการสื่อความหมาย เช่น ภาษาท่าทาง เครื่องมือ เครื่องใช้เกี่ยวกับการสื่อความหมายนั้น ๆ เป็นต้น
7. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการจราจรขนส่ง เช่น การเดิน การส่งสิ่งของ ระบบจราจร เป็นต้น
8. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น วิธีสร้างความสามัคคีรักใคร่ระหว่งกลุ่ม วิธีการบริหารงานขององค์การ วิธีจัดตั้งหรือยุบเลิกรัฐบาล วิธีควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มคน เป็นต้น
9. วัฒนธรรมเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขทางจิตใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต เช่น ความคิด ความเชื่อทางศาสนา ปรัชญาชีวิต เป็นต้น

โครงสร้างของวัฒนธรรม

นิคม มุสิกคามะ(2548) ได้กล่าวถึงโครงสร้าง และเนื้อหาวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรจะเป็นไว้ว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นระดับตำบล ระดับเทศบาล หรือระดับจังหวัด หรือ เมือง ควรจะต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. ประวัติศาสตร์ พัฒนาการ ของบรรพชนตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์โบราณ และเหตุการณ์สำคัญของท้องถิ่น
2. มีบัญชีทรัพย์สินและสถานที่เก็บรักษาวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ เช่น
 - 2.1 โบราณสถาน
 - 2.2 โบราณวัตถุ
 - 2.3 จารึก เอกสาร ตำนาน

3. เอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น
 - 3.1 การทำมาหากิน
 - 3.2 ภาษา
 - 3.3 ศาสนา
 - 3.4 ศิลปะ
 - 3.5 สังคม
4. ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ เช่น
 - 4.1 วิชาวิทย์ วิชาวะ และโหราศาสตร์
 - 4.2 วิชาอักษรศาสตร์ หรือภาษาถิ่น
 - 4.3 วิชาการเกษตร หรือการทำมาหากิน
 - 4.4 วิชาการป้องกันตนเองและหมู่บ้าน หรือคัมภีร์พิชัยสงคราม
 - 4.5 วิชารัฐศาสตร์ การศาสนา การปกครอง
 - 4.6 วิชาแพทยศาสตร์ และการพยาบาล
 - 4.7 วิชาศิลปศาสตร์ คุริยางศาสตร์ การละเล่นเพลงพื้นบ้าน ระบายพื้นบ้าน
5. บุคคลสำคัญในท้องถิ่น
 - 5.1 คนสำคัญในประวัติศาสตร์
 - 5.2 ผู้นำชุมชนปัจจุบัน

ทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย

องค์ประกอบสำคัญของการเกิดเครือข่ายมี 7 ประการ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543)

ดังนี้

1. การรับรู้มุมมอง ปัญหาาร่วมกัน
2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
3. การมีผลประโยชน์และความสนใจร่วมกัน
4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายอย่างกว้างขวาง
5. กระบวนการส่งเสริมซึ่งกันและกัน
6. การพึ่งพาซึ่งกันและกัน
7. การมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ปาริชาติ สถาปัตตานนท์และ ชัยวัฒน์ ธิระพันธ์(2546) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของเครือข่าย คือ การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ การสื่อสาร การบริหารข้อมูลข่าวสาร และการมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การตีความหมาย หรือการสร้างคความหมาย และการเข้าใจเห็นใจในเป้าหมายร่วมกัน ความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย มี 3 ประการ คือ

1. สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ประสบร่วมกัน
2. การสร้างพื้นที่ทางสังคมในการสร้างความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การประสานผลประโยชน์อย่างเท่าเทียม

4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คมวิทย์ สุขเสณีย์และคณะ (2566) สรุปรงานวิจัยข้างต้น บทวิจัยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ 1.วิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาผู้นำเยาวชนในพื้นที่บ้านเกิด 2.เสนอแนวทางพัฒนาผู้นำเยาวชนในบ้านเกิดแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษานี้เกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนบ้าน นากอ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด19คน ผลการวิจัย รูปแบบ

1 การพัฒนาผู้นำเยาวชนในบริบทพื้นที่บ้านประกอบด้วย 5 ด้าน:

- 1)บริบทชุมชนบ้าน “นากอ”
- 2)ผู้นำและแนวคิดของการสร้างกลุ่มเยาวชนบ้าน “นากอ”
- 3)ปัจจัยการขับเคลื่อนกลุ่มเยาวชนบ้าน “นากอ”
- 4)การสร้างกิจกรรมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 5)การประสานงานของกลุ่มและเครือข่าย

2 แนวทางพัฒนาผู้นำเยาวชนในบริบทพื้นที่บ้านเกิดแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ปัจจัยสำคัญ

- 1)เยาวชนกล้าคิด
- 2)เยาวชนกล้าปฏิบัติ
- 3)ได้รับการหนุนเสริมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากชุมชน

นินุสรา มินทรศักดิ์และคณะ (2567) สรุปรงานวิจัยข้างต้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภาคีเครือข่ายเยาวชนผ่านการมีส่วนร่วมในการส่งต่อเรื่องราวทุนทางวัฒนธรรมของย่านการค้าในจังหวัดยะลา โดยมีกลุ่มเยาวชน 20 คน ที่เข้าร่วม กิจกรรมแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ดังนี้

- 1.เสริมสร้างความรู้ด้านสื่อดิจิทัลและการสื่อสารชุมชนเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน
- 2.การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ทางพื้นที่ โดยใช้ที่เก็บกิจกรรมของชุมชน
- 3.บทเรียนจากการสร้างสื่อสร้างสรรค์และเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมด้วยเครื่องมือ Empathy Map Canvas และการสนทนากลุ่มเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมสร้างสรรค์ทั้ง 3 ช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงการเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในสังคม รวมถึงความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างทางความคิด

คมวิทย์ สุขเสณีย์และคณะ (2565) สรุปรงานวิจัยข้างต้น บทวิจัยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือการออกแบบนวัตกรรมการมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์เป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชน ซึ่งประกอบด้วยการระดมความคิด การวางแผน การแสดงความคิดเห็น และการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่เปิดและโอกาสสำหรับเยาวชนในการเข้าร่วมการปฏิบัติ โดยใช้ชุมชนเป็นฐานผ่านกิจกรรมของโรงเรียนเกษตรกรรม การเรียนรู้แบ่งออกเป็นสามขั้นตอนคือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นทดลองและความเป็นไปได้ และ 3) ขั้นการนำไปปฏิบัติ แล้วก็ผลการวิจัยยังพบว่าเยาวชนมีความรู้ความสนใจในชุมชนมากขึ้น

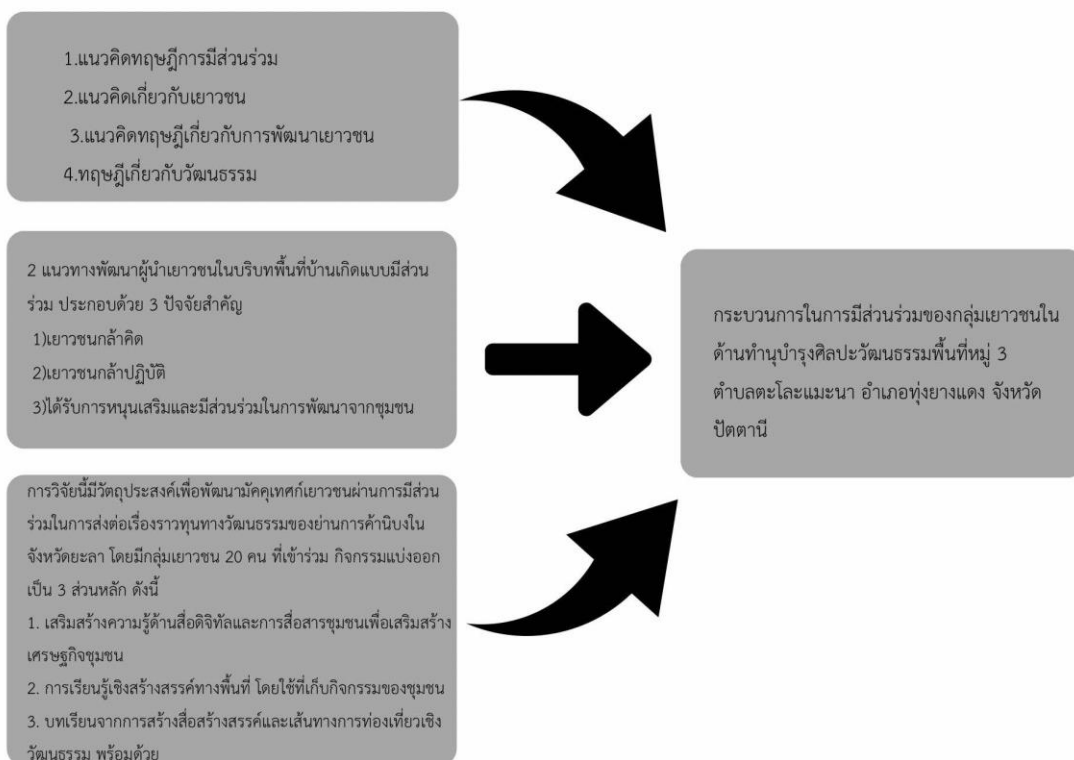
จิรายุ ทรัพย์สินและคณะ(2561) การวิจัยครั้งนี้เน้นศึกษาสภาพทั่วไปของวัฒนธรรม ความเชื่อ กระบวนการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม และการปรับตัวของหมอธรรมในจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ และการวิจัยเชิงเอกสาร กลุ่มที่ศึกษาได้แก่ หมอธรรม ลูกศิษย์หมอธรรม ผู้เข้ารับการรักษา ผู้นำชุมชน และนักวิชาการ ซึ่งพื้นที่วิจัยครอบคลุมสามหมู่บ้านในอำเภอสังขะ ผลการวิจัยพบว่า หมอธรรมมักเริ่มต้นจากการรักษาตนเองหรือมีครอบครัวที่เป็นหมอธรรม และได้รับการถ่ายทอดความรู้ หมอธรรมมีบทบาทสำคัญในการรักษาคนในชุมชน โดยใช้พิธีกรรมและดนตรีพื้นบ้านเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ควบคู่กับความเชื่อในพุทธศาสนา การวิจัยชี้ให้เห็นว่าหมอธรรมมีความสำคัญต่อชุมชนในพื้นที่สุรินทร์ โดยต้องรักษาพิธีกรรมและความเชื่อเหล่านี้ให้คงอยู่ผ่านการส่งต่อความรู้จากรุ่นสู่รุ่น ถึงแม้จะเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากยุคโลกาภิวัตน์

อดิศร ศักดิ์สูง และ เปรมสิริ ชวนไชยสิทธิ์(2561) การวิจัยเรื่อง "วิถีโตะปีแด: การดำรงภูมิปัญญาพื้นบ้านสืบสานวัฒนธรรมชุมชน บริเวณสามจังหวัดชายแดนภาคใต้" เป็นการศึกษาเกี่ยวกับโตะปีแด (ผดุงครรภ์พื้นบ้าน) ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยเน้นวิถีชีวิต การอนุรักษ์ภูมิปัญญา และแนวทางพัฒนาเพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า โตะปีแดคือผดุงครรภ์โบราณที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการตั้งครรภ์และคลอดบุตรของสตรีไทยมุสลิม โดยเฉพาะในพิธีกรรม "แนแง" ซึ่งเกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณ การบริหาร และเภสัชกรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ โตะปีแดยังมีสถานะทางสังคมสูงและได้รับการยอมรับในชุมชนเนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะและการสืบต่อบทบาทจากรุ่นสู่รุ่น แม้ว่าการแพทย์สมัยใหม่จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น แต่บทบาทของโตะปีแดยังคงมีคุณค่าและสามารถปรับใช้ร่วมกับสาธารณสุขสมัยใหม่ได้ การอนุรักษ์โตะปีแดจำเป็นต้องมีการร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งจากชุมชน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้โตะปีแดสามารถคงอยู่และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

ธนพร สายวงศ์ปัญญา, อินทิรา พรหมพันธุ์(2567)บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นการรวบรวมแนวทางการออกแบบจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 4 ด้าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ทีมเป็นฐาน ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเห็นคุณค่าและการสร้างความซาบซึ้ง แนวทางการออกแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ 4 ประเด็น ดังนี้ 1) ดำเนินการด้วยกระบวนการทั้งเดี่ยวและกลุ่ม โดยใช้หลักการของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทีมเป็นฐานในการจัดกลุ่ม และกระบวนการ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก2)องค์ประกอบของกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นได้แก่ 2.1) แผนการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป 2.2) สื่อการเรียนรู้ 2.3) ชิ้นงานที่ได้จากการปฏิบัติทักษะศิลปะ 2.4) การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งพิจารณาด้านจิตพิสัยและพุทธิพิสัยควบคู่กัน 3)สะท้อนอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างชัดเจน ซึ่งกิจกรรมศิลปะที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถระบุจุดเด่นและนิยามคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมนั้นได้ และ 4)ส่งเสริมทักษะให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของช่วงวัยและมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กระทรวงศึกษาธิการ 2551 ได้แก่ ทักษะหลัก 4.1) ทักษะการ

วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณคุณค่างานทัศนศิลป์ และ 4.2) ทักษะการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ทักษะเสริม ได้แก่ 4.2.1) ทักษะการทำงานเป็นทีม และ 4.2.2)ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของเยาวชนในด้านการธรรมาภิบาลศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งในบทนี้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ระยะเวลาการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ
3. วิธีการรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) ประธานกลุ่มเยาวชน จำนวน 1 คน ประชาชน ในพื้นที่จำนวน 5 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตะโละแมะนา หมู่ 3 จำนวน 1 คน ครูตาดีกาจำนวน 2 คน เยาวชนชาย จำนวน 3 คน เยาวชนหญิง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอน การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยกระบวนการในการมีส่วนร่วมของเยาวชนด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบล ตะโละแมะนา อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี ดังนี้ เครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured Interview protocol) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบล ตะโละแมะนา อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนในพื้นที่หมู่ 3 ตำบล ตะโละแมะนา อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี ในกระบวนการการศึกษาหรือการดำเนินกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

- 2) กำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมกรอบการศึกษาค้นคว้า
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อ พิจารณาความถูกต้องและให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากหลักสูตรรัฐศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึง กลุ่มเยาวชน หมู่3 ตำบล ตะโล๊ะมะนะนา อำเภอ ทุ่งยางแดง จังหวัด ปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแนบกำหนดการ นัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์ ประธานกลุ่มเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับประธาน และคณะกรรมการกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งหมด 7 .คน ล่วงหน้า 3 วันก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ ด้วย ตนเอง
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา1 ชั่วโมง ต่อ 1 คน ด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลกลุ่มตัวอย่างและนำข้อมูลมาเปรียบเทียบโดยตรวจสอบสามเส้า ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากนักวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูลเชิงคุณภาพ (นพศักดิ์ นพเกสร)

- การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตาม
- 1) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
 - 2) จำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ
 - 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
 - 4) นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ระยะเวลาการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เริ่มจากวัน 20 เดือนมิถุนายน 2567 ไปจนถึงวันที่ 9 เดือนตุลาคม 2567
รวมระยะเวลาประมาณ 5 เดือน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอตามวัตถุประสงค์ตั้งจากการศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี พบว่า

1 ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หมู่ 3 ตำบล ตะโละแมะนา

จากการสรุปในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี พบว่าวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นมีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรกคือความเชื่อและประเพณี ซึ่งมีความสัมพันธ์กับศาสนา ด้านที่สองคือศิลปะหัตถกรรม โดยเฉพาะการทำผ้าบาติกและการสร้างลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ ด้านที่สามคือการสืบทอดวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินจากภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น การประมง การทำอาหารโบราณ และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชนอย่างเป็นเอกภาพ และเปิดพื้นที่ให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อให้พวกเขารู้สึกผูกพันกับรากเหง้าของตนเอง โดยการฟื้นฟูความรู้พื้นถิ่นเป็นหนึ่งในก้าวแรกสำคัญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พวกเขา รู้สึกภาคภูมิใจในรากเหง้าของตัวเองมากขึ้น ต่อมาผมจะสร้างกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้มีโอกาสนำเสนอวัฒนธรรมในมุมมองใหม่ ๆ เน้นการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เยาวชนมีความมั่นใจและรู้สึกว่า การมีส่วนร่วมของพวกเขาส่งผลสำคัญต่อชุมชน การมีพื้นที่ให้แสดงความคิดเห็นและการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ในชุมชนจะช่วยให้เยาวชนรู้สึกผูกพันและมีแรงบันดาลใจในการสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่น และรู้สึกว่าบ้านเกิดของตนเองเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยคุณค่าที่ต้องรักษาและส่งต่ออย่างไรก็ตาม อาจมีปัญหาจากบางส่วนของชุมชนที่ไม่เห็นด้วยกับกิจกรรมบางอย่าง และมีปัญหาเกี่ยวกับความไม่สนใจของคนรุ่นใหม่ต่อการสืบทอดประเพณี

ส่วนตัวของกะมองว่าจุดเด่นเกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ มีจุดเด่นอยู่ 3 ด้าน ด้านที่ 1 ก็คือประเพณีความเชื่อในพื้นที่ที่มีการทำมาลิด การทำอาหารที่ทำตามหลักของศาสนาอิสลามซึ่งเยาวชนก็จะช่วยเหลือ โดยไม่ต้องจ้างแค่บอกคำก็จะออกมาเลยด้านที่ 2 ก็คือศิลปะหัตถกรรมก็คือในพื้นที่เราจะมีการทำผ้าบาติกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้ามาทำ ผ้าบาติก เนี่ย เป็นผู้หญิง ในทุกๆวันเสาร์ก็จะมาทำผ้าบาติกและก็มีเยาวชน

ผู้หญิงที่มาทำด้วย และก็จะมีการทำลวดลายต่างๆของกลุ่มเยาวชนตอนที่ทำอุปกรณ์ที่จะไปแข่งขัน ด้านที่3ก็คือด้านความเป็นอยู่ก็คือในพื้นที่มีการทำมาหากินโดยใช้ ภูมิปัญญาดั้งเดิมเช่นการประมงก็จะมี การ ทวางแห่ การ ทำที่ดักปลาอะไรของเขากการต่อยอดประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่ในพื้นที่โลละแมะนา การแต่งกายชุดมลายู เช่น ชุดบลาจอและชุดกุรง ถือเป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมให้ประชาชนและเยาวชนรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน การแต่งกายนี้ไม่เพียงทำให้รู้สึกสบายและอยู่ในกรอบศาสนา แต่ยังช่วยสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมในประเพณีต่าง ๆ เช่น การเดินขบวน ในช่วงรายนอกจากนี้ ยังมีการต่อยอดด้านศิลปหัตถกรรม เช่น การพัฒนา ผ้าบาติก โดยสร้างลวดลายที่ทันสมัย แต่ยังคงความเป็นดั้งเดิม เพื่อดึงดูด ความสนใจของคนรุ่นใหม่ให้หันมาสนใจในวัฒนธรรมและสินค้าพื้นเมือง...”
 คอลีเยาะ อีแม็ง(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ในพื้นที่โลละแมะนา ถ้าที่เห็นชัดเจนในตอนนี่ที่จะสามารถต่อยอดได้นั้นก็คือการแต่งกายชุดมลายู เมื่อไรที่ประชาชนและเยาวชนในพื้นที่เขารู้สึกว่าเมื่อไหร่ที่แต่งกายชุดแบบนั้น เช่น ชุดบลาจอ ชุดกุรง ซึ่งแต่งกายแล้วรู้สึกสบายออกข้างนอกรู้สึกอยู่ในกรอบศาสนาและเห็นในพื้นที่ตะโลละแมะนา เป็นอีกหนึ่งจุดสนใจเราส่งเสริมการแต่งกายคนในพื้นที่รู้สึกเห็นด้วยแล้วรู้สึกสิ่งนั้นต่อยอดไปชุดรายน และนำไปเดินขบวน พาเหรด คนในพื้นที่ก็ไม่ได้เลือกที่จะใส่เสื้อ แบบอื่นคนในพื้นที่รู้สึกเต็มใจที่ได้เห็นคนแต่งกายชุดมลายูทำให้ประชาชนกับเยาวชนในที่รู้สึกมีส่วนร่วมในการที่จะทำชุดมลายูในประเพณีหมู่บ้านของเรา...” คอลีเยาะ เจะแม (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

จุดเด่นที่เห็นได้ชัดก็คือผู้ใหญ่กับเยาวชนและรุ่นน้องรุ่นหลังจะอยู่รวมกันแบบครอบครัวพี่น้องเวลามีกิจกรรม หรือการประชุมอะไรเรามาทำร่วมกันเวลาคนนอกมองเห็นเค้าก็จะมองในมุมมองของการชื่นชมว่าเราสามารถอยู่กันแบบเหมือนครอบครัวระหว่างผู้ใหญ่และเยาวชนรุ่นน้องรุ่นหลัง ที่สามารถอยู่รวมแบบกลุ่มก้อนเดียวกันได้ ไม่ใช่ชุมชนทุก ชุมชนที่จะสามารถอยู่กันเป็นกลุ่มก้อนแบบนี้ได้บางคนก็มีหน้าที่จะต้องรับผิดชอบมีงานที่จะต้องทำ ในส่วนของชุมชนเราเวลามีงานเลี้ยงงานมีสัปดาห์กีฬาในชุมชน ในส่วนสุดท้ายนี้ที่เราภูมิใจมากๆในชุมชนของเราสิ่งที่คนรู้จักของคนภายนอกรู้ว่าชุมชน ตะโลละแมะนา ผ่านเพจเฟซบุ๊ก ที่ชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นได้เห็นว่ามีนิตติ้งแต่เราประชาสัมพันธ์นี้เกี่ยวกับกิจกรรมหลายหลายอย่างในแง่ดี ทำให้คนนอกได้รู้จัก ชุมชนตะโลละแมะ ได้ดียิ่งขึ้นและเรายังมีการส่งการแข่งขันเดินพาเหรด ในอำเภอ และยังได้ไปต่อระดับจังหวัดทำให้คนนอกได้เห็นถึงวัฒนธรรมในชุมชนของเรามากขึ้น จุดอ่อนยังมีคนในชุมชนที่ไม่เห็นด้วย

แต่จะเป็นแค่ส่วนน้อยคนส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยนี้เราจะพยายามจะทำความเข้าใจกับคนส่วนน้อยที่ไม่เห็น ด้วยกับเราให้มาเห็นด้วยกับเรา...” นิ อับดุลฮาгим บือแนบลูแล(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ตั้งแต่อยู่มา เห็นจุดเด่นก็คือคนแก่คนเฒ่าในพื้นที่ของเขาจะทำอาหารโบราณจะทำให้รุ่นต่อไปสามารถสืบทอดได้ทั้งอาหารโบราณและอาหารใหม่ๆ จุดอ่อน คนรุ่นใหม่ไม่สามารถทำอาหารโบราณท้องถิ่นและที่รุ่นหลังไม่ค่อยให้ความสนใจแม้กระทั่งพวกเขาเองไม่มีเวลาแน่นอนก็จะสอนตาตึกา แต่ไม่ได้แค่สอนวิชาเตาฮีด แพกฮอร์ อย่างเดียวแต่พวกเขาก็ไม่ค่อยให้ความสนใจ ถ้าหากคนเป็นปราชญ์ด้านเสยก็ไม่มีคนรุ่นใหม่มาสืบทอด...” อับดุลเลาะ น๊ะ(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ประเพณีวัฒนธรรม ที่เราจะเอามาง่ายๆก็คือการแต่งกายชุดมลายูในแต่ละปีเราจะเลือกมารวมตัวประชุมคนในชุมชนเห็นด้วยกับเราใหม่ที่เราจะทำโปรเจกต์ชุดมลายูทั้งชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายทำได้ทุกคนในส่วนของชุดมลายูนี้ เราทำตั้งแต่ 2558 จนถึงปี 2567 เราเดินโปรเจกต์นี้มาแล้วประมาณเก้าปีตั้งแต่เราทำตอนแรก ไม่เยอะเหมือนทุกวันนี้ ประมาณ 10 ถึง 15 คนกับคนที่เห็นด้วยในตอนแรกซึ่งจะยากเหมือนกันที่จะทำให้คนอื่นมาเห็น ด้วยกับโปรเจกต์นี้เราจะชักชวนเยาวชนที่เป็นกลุ่มแล้ว มาทำโปรเจกต์นี้แต่บางคนไม่อยู่ในกลุ่มนี้เพื่อให้เขารู้สึกว่าเค้าเอง ควรที่จะเข้าร่วมโปรเจกต์นี้ด้วยกับคนอื่นๆและจะต่อยอดไป ถึงวันฮารีรายอซึ่งตัวเลขคนที่จะเห็น กับโปรเจกต์นี้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ...”ซูไวบ๊ะ สาและ (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

การต่อยอดประเพณีที่บอกข้างต้น ที่เห็นอยู่ก็คือด้าน ศิลปหัตถกรรมเรื่องของผ้าบาติกของพื้นที่ผ้าบาติกจะสร้างลวดลาย ที่ดูทันสมัยขึ้นแต่ยังไม่ทิ้งความเป็นดั้งเดิมสาเหตุที่ทำให้ผ้าบาติกเนี่ยเราต้องทำเป็นทันสมัยก็คือก็เพื่อจะให้ผู้อื่นหรือคนรุ่นใหม่รู้สึกชอบสนใจมากกับผ้าที่มีลวดลายที่เป็นแบบเดิมๆ...”สุกรี เจะหลง(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ส่วนที่2การมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในการส่งเสริมและทำนุศิลปวัฒนธรรม

2.1เยาวชนกล้าคิด

ให้เยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมเพื่อเริ่มต้นกระบวนการนี้จะเชิญชวนเยาวชนมารวมตัวกันและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยอธิบายแนวทางการทำกิจกรรมของชุมชนในลักษณะที่เข้าใจง่าย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1. การวางแผนงาน 2. การจัดหาบุคลากรที่มีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรม 3. การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด 4. การแต่งตั้งหัวหน้าทีมเพื่อควบคุมและกำกับกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน กระบวนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของชุมชนจะดำเนินไปในลักษณะนี้ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา ครอบครัว หรือชุมชน พวกเขาจะรู้สึกภูมิใจและมีความสุขในการมีส่วนร่วม เนื่องจากเห็นว่ากิจกรรมนั้นมีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม อีกทั้งการที่เยาวชนรุ่นพี่ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้เห็นเป็นตัวอย่างที่ดี จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนรุ่นน้องในการปฏิบัติตาม สร้างความต่อเนื่องและความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชน

เราจะเรียกเยาวชนมารวมตัวกันเพื่อที่จะแบ่งหน้าที่กันเราจะทำให้เยาวชนทราบถึงแนวทางใน การทำกิจกรรมของชุมชนเราถ้าจะให้เข้าใจง่ายในการจัดการจะแบ่งออกเป็น4ด้าน 1.เราจะวางแผน 2. เราจะต้องหากำลังคนพร้อมจะทำกิจกรรมนั้นนั้น 3. พร้อมปฏิบัติ 4. เราต้องมีหัวหน้าที่คอยควบคุมในกิจกรรมนั้นนั้นกระบวนการทักษะคิดวิเคราะห์ของชุมชนเราจะเป็นประมาณนี้...” นิอับลุสฮาติม ปือแนบลูแล (สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ก็คืออย่างไรก็ตามเมื่อไหร่ประชาชนและ เยาวชนได้ตามเรื่องนั้นที่เกี่ยวกับเขาและครอบครัวครอบครัวของเขาและคนในพื้นที่เห็นด้วยกับเขา เขาก็จะรู้สึกดีที่ได้กระทำในกิจกรรมนั้นๆ เพราะว่าให้เขารู้สึกว่ามีประโยชน์กับเขาเอง...” คอติเยาะ เจะแม (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ในพื้นที่การที่เยาวชนรุ่นพี่คอยทำกิจกรรมต่างๆ เป็นแบบอย่างให้กับรุ่นน้องทำให้เด็กได้รู้สึกว่ที่รุ่นพี่ได้ทำนั้นเป็นผลดีต่อชุมชนรุ่นน้องก็เลยทำตามรุ่นพี่ๆมันค่อยๆซึมซับ ให้รุ่นน้องอยากทำตามรุ่นพี่บ้าง...” ฆอติเยาะ อีแม็ง(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

จะทำให้ประชาชนและเยาวชนมีทักษะในการวิเคราะห์ชุมชน
อย่างไรก็คือเค้าไปดูสถานที่อื่นๆที่จะเจริญเมื่อไหร่ที่เราได้ดูพื้นที่ที่เจริญ
ที่มีจุดเด่นและความรู้แบบใหม่ๆที่ ดีกว่าในพื้นที่ของเราทำให้เขาเห็นภาพ
ว่าในพื้นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงตรงไหนตรงที่หมู่บ้านเรา...”รอซาลี มะแซ
(สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2567)

ดังนั้น การเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ให้กับประชาชนและเยาวชนในชุมชนสามารถทำได้โดย
การพาพวกเขาไปศึกษาพื้นที่ที่เจริญกว่าเพื่อให้เห็นภาพการพัฒนาที่ควรนำมาปรับใช้กับชุมชนของเราพร้อมทั้งจัด
กิจกรรมแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดหาบุคลากร การปฏิบัติตามแผน และการ
แต่งตั้งหัวหน้าทีม เพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่เยาวชนรุ่นพี่ทำกิจกรรมให้เห็นเป็น
แบบอย่างจะช่วยให้รุ่นน้องเกิดแรงบันดาลใจและพร้อมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน

2.2 เยาวชนกล้าปฏิบัติ

ก่อนที่เยาวชนจะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ จำเป็นต้องมีการศึกษาและคัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม การ
จัดประชุมระหว่างกลุ่มเยาวชน ประชาชนในชุมชน และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะช่วยส่งเสริมให้การจัด
กิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาในแต่ละปี ถือเป็นสร้างเวที
ให้เยาวชนได้แสดงศักยภาพ รวมถึงการเรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันในลักษณะของกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย
เยาวชนในพื้นที่ทุ่งยางแดงมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและศาสนา การประชุม
เพื่อวางแผนงาน การแบ่งหน้าที่ และการทำงานร่วมกันระหว่างเยาวชนและผู้ใหญ่ในพื้นที่ มีส่วนช่วยในการ
เสริมสร้างศักยภาพของเยาวชน ทำให้พวกเขาสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
นำไปสู่การพัฒนาทั้งตนเองและชุมชนอย่างยั่งยืน

ถ้ากิจกรรมในพื้นที่ จะเป็นกิจกรรมที่ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ
ประเพณีมลายูหรือศาสนาที่จำเป็นอยู่แล้วที่จำเป็นประจำปีเช่นการทำ
อาชुरอกการท่า เมลิตที่เรามองว่าจำเป็นต้องทำอยู่แล้วและในพื้นที่ของทุ่ง
ยางแดงนี้ จะมี กิจกรรม กิจกรรมของหน่วยงานที่มอบให้ตาดิกาในพื้นที่ได้
จัดปีละครั้งถ้าเป็นในพื้นที่นี้เยาวชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด
กิจกรรมที่ทางตาดิกาได้มอบหมายให้เยาวชนเยาวชนก็จะมีการประชุม
ร่วมกับตาดิกาและประชาชนในพื้นที่ในการช่วยเหลืองานของตาดิกาหรือ
กิจกรรม เมื่อข้อมูลที่ชัดเจนเราก็ประชุมแบ่งหน้าที่แต่ละฝ่ายทางที่ฝ่าย
สวัสดิการฝ่ายทั้งหมดมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มแต่ละฝ่ายรับผิดชอบตาม
หน้าที่มา ช่วยร่วม กรรมการมัสยิดโต๊ะหม่อมและผู้หลักผู้ใหญ่ในพื้นที่หลัง

จากนั้นก็เริ่มทำกิจกรรมนั้นๆ...” ขอสีเขียว อีแม็ง(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ทุกครั้งที่ยาวชนจะทำกิจกรรมรู้เป้าหมายว่าใครที่จะต้องเข้าร่วมในการทำงานหรือ กิจกรรม เมื่อข้อมูลที่ชัดเจนเราก็จะประชุมแบ่งหน้าที่แต่ละฝ่ายทางที่ฝ่ายสวัสดิการฝ่ายทั้งหมดมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มแต่ละฝ่ายรับผิดชอบตามหน้าที่มา ช่วยร่วม กรรมการมีสยิดโต๊ะหม่อมและผู้หลักผู้ใหญ่ในพื้นที่หลังจากนั้นก็เริ่มทำกิจกรรมนั้นๆ...” คอสีเขียว เจะแม (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ซึ่งในแต่ละปีเราจะมีการจัดกิจกรรมกีฬาที่หาซื้อขึ้นมาเพื่อให้ยาวชนของเราเรามีเวทีในการในการโชว์ศักยภาพของตัวเองและเรียนรู้การทำงานในรูปแบบกิจกรรมนั้นๆซึ่งเราจะมีแต่ละแผนกให้ยาวชนในพื้นที่จัดการด้วยตัวเองสร้างขึ้นมาในแต่ละแผนกของตัวเอง และเรียนรู้ภายในงานที่เรามอบให้...” สุกีรี เจะหลง(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ยาวชนจะมีการประชุมในรูปแบบงานและแบ่งงานในแต่ละแผนกนั้นๆของตัวเอง และเสริมสร้างศักยภาพของตัวเองในงานที่ตัวเองได้รับอย่างมีคุณภาพ...” อับดุลเลาะ น๊ะ(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ในพื้นที่ยาวชนจะมีการวางแผนงานอะไรเช่นการทำกิจกรรมอย่างไรอย่างหนึ่งพวกเขาก็จะประชุมในที่ประชุมของพวกเขาแล้วสรุปว่าจะทำอะไรก็จะมาประสานกับพวกผู้ใหญ่หรือประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่แล้วประชาชนในชุมชนจะเห็นด้วยกับกลุ่มยาวชนพอได้บทสรุปแล้วก็เริ่มดำเนินกิจกรรมที่อยากจะอยากจะทำ...” ขอสีเขียว อีแม็ง(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ดังนั้น ยาวชนในพื้นที่ทุ่งยางแดงมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่นและศาสนา การจัดประชุมร่วมกับกลุ่มยาวชน ประชาชนในชุมชน และผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการพัฒนาทักษะและศักยภาพของยาวชน กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬาและงานที่จัดร่วมกับโรงเรียนตาดีกา ทำให้ยาวชนได้ฝึกฝน

ทักษะการทำงาน การวางแผน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างยั่งยืน

3.3.ได้รับการหนุนจากชุมชน

บทบาทในการช่วยเหลือสังคมนั้น ก่อนอื่นเยาวชนจำเป็นต้องมีความเข้าใจอย่างถูกต้องว่าการทำกิจกรรมเพื่อสังคมนั้นไม่ใช่การทำเพื่อประโยชน์ส่วนตน แต่เป็นการร่วมแรงร่วมใจในการสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมจะเกิดผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีทั้งเยาวชนและผู้ใหญ่ในพื้นที่เข้าร่วมและสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว ในระยะแรก การสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อาจเริ่มจากการจัดกิจกรรมที่สร้างความสนุกสนานและน่าสนใจสำหรับเยาวชนนอกจากนี้ยังอาจมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดหาอาหารและสิ่งของที่จำเป็น ซึ่งจะทำให้เยาวชนรู้สึกสนุกและเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เมื่อเวลาผ่านไปเยาวชนจะมีความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่ต้องมีสิ่งจูงใจเพิ่มเติม เนื่องจากพวกเขาเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานอาสาทั้งนี้เยาวชนรุ่นใหม่ถือเป็นกำลังสำคัญของชุมชนในขณะที่ผู้สูงอายุอาจไม่สามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เต็มที่เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและร่างกายอย่างไรก็ตามผู้สูงอายุยังสามารถสนับสนุนการทำงานของเยาวชนผ่านการมอบทรัพย์สินหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้

ในช่วงแรกก็จะมีทำให้เยาวชนออกมาก็คือเราต้องเลือกกิจกรรมที่เยาวชนเข้ามาแล้วรู้สึกสนุกอยากทำและเรามีการให้บแก่หัวหน้าเยาวชนเพื่อซื้อของกินหรือพวกเขา ก็จะเอาเงินไปทำชูปกับข้าวทำให้เด็กได้รู้สึกสนุกหลังๆ พอมีกิจกรรมพวกเขาก็จะเข้ามา รู้สึกว่าอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยไม่ต้องจ้าง พวกเขา ก็ออกมาเองโดยจิตอาสา...” ขอสีเขียว อีแม็ง(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ซึ่งอย่างที่เรารู้กันว่าในยุคนี้ถ้าเยาวชนถ้าเราพูดในเรื่องทฤษฎีอย่างเดียวอาจจะทำให้เห็นภาพได้ยากเราจึงปฏิบัติให้เขาเห็นและได้มองว่าสิ่งที่เราทำเกิดผลอย่างไรในสิ่งที่เราทำและให้เยาวชนได้ลงมือทำด้วยตัวเองและดูในผลลัพธ์ที่ตัวเองได้รับว่ามันดีแค่ไหนเพื่อให้เป็นแรงผลักดันต่อไปสู่รุ่นต่อรุ่น...”รอชาติ มะแซ(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

การทำกิจกรรมของเยาวชนในพื้นที่ที่มีการหนุนจากประชาชนในแง่ความคิดและเงินสนับสนุนหรือ หลังจากพูดในแง่ของเวลา ถึงคุณประชาชนจะไม่ได้ช่วยด้านกำลังแต่ก็สนับสนุนด้านงบประมาณคนในพื้นที่ที่มาช่วยในงานของในการทำกิจกรรมนั้นๆ...” คอลีเยาะ เจะแม (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

เยาวชนออกมาช่วยเหลือสังคมร่วมกันต้องให้เค้ารู้ก่อนว่าการทำกิจกรรมเพื่อสังคมไม่ใช่การทำเพื่อตนเองแต่ ช่วยเหลือสังคมก็ต้องช่วยช่วยกันออกถ้าไม่มีเยาวชนและผู้ใหญ่ในพื้นที่ ที่งานช่วยเหลือสังคม...” นิ อับดุลฮาгим ปือแนบลูแล(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

อย่างที่เราได้รู้กันว่าเยาวชนรุ่นใหม่มีความคิดและกำลังและผู้สูงอายุในชุมชนส่วนมากจะไม่ค่อยมีเวลาเราจึงให้ผู้สูงอายุในพื้นที่หนุนอุปกรณ์และทรัพย์สินในการทำงานของเยาวชนในพื้นที่...” สุกกรี เจะหลง (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ที่เห็นหลักๆก็คือจะ ได้ การช่วยเหลือจากประชาชน ด้านกำลังทรัพย์ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยมีเวลาส่วนคนที่ว่างก็จะออกมาช่วย ด้านกำลัง...” ซูไวบ๊ะ สาและ(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ดังนั้น การทำกิจกรรมเพื่อสังคมไม่ใช่แค่การทำเพื่อตนเอง แต่เป็นการช่วยเหลือร่วมกันของทุกคนในชุมชน โดยเฉพาะเยาวชนที่ต้องมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม การเรียนรู้จากทฤษฎีเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงควรให้เยาวชนได้ลงมือทำและเห็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ในช่วงเริ่มต้นควรเลือกกิจกรรมที่เยาวชนสนใจและรู้สึกสนุกในช่วงเริ่มต้นควรเลือกกิจกรรมที่เยาวชนสนใจและรู้สึกสนุก การทำกิจกรรมของเยาวชนในพื้นที่นั้นได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ทั้งในแง่ของความคิดและการสนับสนุนงบประมาณ แม้ว่าผู้สูงอายุในชุมชนจะไม่สามารถเข้าร่วมงานด้วยกำลังได้ แต่ก็สามารถสนับสนุนด้านทรัพย์สินและอุปกรณ์ได้

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการส่งต่อเรื่องราวทางวัฒนธรรม

3.1 การเสริมความรู้ด้านสื่อดิจิทัลและการสื่อสารชุมชนเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนของกระบวนการให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน โดยทั่วไปกระบวนการนี้มักเกิดขึ้นผ่านการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนเอง ในความเห็นของผู้เขียน การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสังคมและประวัติศาสตร์ในพื้นที่นี้จะมี การจัดกิจกรรมที่รวมประชาชน เช่น กิจกรรมตาดิกาในแต่ละปี ซึ่งมุ่งหวังให้ความรู้เกี่ยวกับตาดิกาและชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบประวัติศาสตร์ของชุมชนที่สืบทอดมา นอกจากนี้ยังมีการสร้างกลุ่ม LINE ของหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเรื่องอื่นๆ ของชุมชน ในส่วนของชุมชนจะมีสองวิธีในการเผยแพร่ข้อมูล หนึ่งคือการพูดปากต่อปาก ซึ่งเป็นวิธีที่ชาวบ้านใช้กันอยู่แล้ว อีกวิธีคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น เพจ Facebook และ Instagram เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชุมชน จากที่ทราบเยาวชนในชุมชนจะมีการสร้างเพจและกลุ่มของหมู่บ้านที่คอยโพสต์เกี่ยวกับกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน ซึ่งเป็นสื่อที่ช่วยประสานการสื่อสารในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในความคิดเห็นของผมก็คือในพื้นที่นี้การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสังคม ประวัติศาสตร์เค้ามีกิจกรรมรวมประชาชนที่ตาดิกาในแต่ละปีเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับตาดิกาและชุมชนเพื่อให้ประชาชนรู้ประวัติศาสตร์ในชุมชนที่มีมายังไงและการทำไลน์กลุ่มของหมู่บ้านเพื่อความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และเรื่องอื่นๆของชุมชน...” คอสิเยาะ เจาะแม (สัมภาษณ์, 22 กันยายน 2567)

ในส่วนของกระบวนการให้ความรู้ของคนในชุมชนโดยปกติแล้วกระบวนการของเขาเกิดขึ้นโดยการผ่านการทำงานโดยรวมของคนนั้นๆ...”ไซฟูลเกาะห์ สาและ, (สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2567)

ถ้ามัมพี ก็ไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชน แต่ถ้ามีก็จะจะเป็นในส่วนที่เป็นการเล่าปากต่อปาก ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับชุมชนให้แก่เยาวชนประมาณนั้นในตอนที่อยู่ร้านหรืออยู่ที่ต่างๆเช่นมัสยิด...” ขอสิเยาะ อีแม็ง (สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2567)

ในการส่งต่อข้อมูลประเพณีวัฒนธรรมในส่วนของตาดิกานั้น มีการทำกิจกรรมเมอลิต อาซูรอ และการทำกิจกรรมกีฬาภายในชุมชน และวิธีจะทำให้เชื่อมความสัมพันธ์ภายในชุมชนยังมีการทำ LINE กลุ่มหรือ Facebook เพื่อจะสื่อสารให้ประชาชนและเยาวชนให้ข้อมูล

เกี่ยวกับประเพณีในชุมชนเรา...”รอซาลี มะแซ(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ในส่วน of ชุมชนจะมีสองวิธีการด้วยกันก็ขึ้นหนึ่งปกติของชาวบ้าน จะมีการพูดกันปากต่อปากอยู่แล้วในส่วนก็คือในชุมชนของชุมชนเพจ Facebook แล้วก็เพจไอจีและเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องของวัฒนธรรม ของชุมชนด้วย...”ซูไวปะ สาและ(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

จากที่กระรู้เยาวชนจะมีการสร้างเพจ กลุ่มของหมู่บ้านที่คอยโพสต์ เกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำในชุมชนและเป็นสื่อที่คอยประสานให้แก่คนใน ชุมชน...” นี้อับดุลฮาгим ปือแนบลูแล(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ดังนั้น กระบวนการให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนมักเกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน โดยมีการ จัดกิจกรรมรวมประชาชน เช่น กิจกรรมตาดิกาในแต่ละปี เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ ยังมีการสร้างกลุ่ม LINE และ Facebook เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และสร้างความสัมพันธ์ภายในชุมชน

5.2 การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในเชิงพื้นที่

กระบวนการถ่ายทอดศิลปะและวัฒนธรรมในพื้นที่นี้ มักจะดำเนินการผ่านกิจกรรมทาง ศาสนาหรือวันสำคัญต่าง ๆ ของศาสนาอิสลาม รวมถึงโอกาสที่เราจะออกนอกพื้นที่ กิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับกลุ่มตาดิกาและกลุ่มมัสยิดนั้น มีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้คนได้รับรู้เกี่ยวกับการแต่งกาย แบบมลายูและประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนเรา ในแต่ละกิจกรรม เราจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะและ วัฒนธรรม เช่น การทำอาซูรอ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เราเรียนรู้เกี่ยวกับการกวาดอาซูรอ นอกจากนี้ยังมี กิจกรรมกีฬาหรือการเล่นพื้นบ้าน เช่น จอเกาะและแกแระ รวมถึงการเดินขบวนพาเหรด ซึ่งมีการ แกะสลักลายและตัวอักษรจากฝีมือเยาวชน สิ่งหนึ่งที่เด่นชัดในชุมชนคือการแต่งกายด้วยชุดมลายูหรือ เสื้อกุรง เยาวชนในพื้นที่ยังขาดแหล่งการเรียนรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับวัฒนธรรม แต่พวกเขาก็ยังมีโอกาสไป ทัศนศึกษาในสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

ในพื้นที่ที่มีกระบวนการถ่ายทอดศิลปะวัฒนธรรมในพื้นที่นี้ ถ่ายทอดทางการจัดกิจกรรมหรือวันสำคัญสำคัญในศาสนาอิสลามแล้วก็ ตอนที่เราจะออกนอกพื้นที่ เกี่ยวกับงานกลุ่มตาดิกา และกลุ่มมัสยิด

อยากให้เค้ารู้ เกี่ยวกับชุดมลายูและประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนเรา...”
 สุกีร์ เจะหลง(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

เราจะมีกิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมเราได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม
 อย่างเช่นออซุร เราจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการกวอออซุร และยังมี
 กิจกรรมกีฬาหรือการเล่นพื้นบ้านในการเล่นกีฬาพื้นบ้านนั้น มี
 อะไรบ้างเช่นจอกาะ แกร และยังมีการเดินขบวนพาเลซซึ่งในการที่จะ
 เดินพาเหรดนั้น เรามีการแกะสลักลายลักษณ์อักษรให้กับรุ่นสู่รุ่น...”ไซฟู
 เลาะห์ สาและ,(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ถ้าในชุมชนที่เห็นก็คือการแต่งกายชุดมลายูหรือเสื้อกุรงแนเพื่อให้
 คนภายนอกเฝ้ามองว่าการแต่งกายชุดมลายูเนี่ยดูเท่ๆ เมื่อเค้าใส่ตอนที่อยู่
 ร่วมกันเยอะเยอะเนี่ยก็จะดูสวยดูน่าดึงดูด...” ฆอลียะ อีแม็ง
 (สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

มีกระบวนการเยาวชนในพื้นที่นี้ คนที่มีประสบการณ์อย่างเช่นคนที่
 มีความรู้มาสอนหรือมาสาธิตที่เกี่ยวกับด้านศิลปวัฒนธรรมเราเอาเค้ามา
 ให้ความรู้...”ซูไวปะ สาและ(สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

อย่างที่บอกเมื่อกี้คือเยาวชน ในพื้นที่ไม่มีแหล่งที่จะสอนเรื่อง
 วัฒนธรรมเป็นรูปธรรมแต่จากที่กะเห็นก็คือ เยาวชนพวกเขาจะมีการไป
 ทัศนศึกษาจากพื้นที่ประวัติศาสตร์ต่างๆ...” นีอับลูฮาгим ปือแนบลูแล
 (สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ดังนั้น ในชุมชนมีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมผ่านงานต่างๆเช่นงานของตาดีกาและมัสยิดรวมถึง
 กิจกรรมที่แสดงถึงประเพณีท้องถิ่น เช่น การสวมใส่ชุดมลายูและการเล่นกีฬาพื้นบ้านอย่างเช่น "จอกาะ" และ
 "แกร" ซึ่งยังมีการเดินขบวนพาเหรดที่ตกแต่งด้วยลายแกะสลักอักษรเพื่อสืบสานศิลปปัญหาที่เห็นคือ ใน
 ชุมชนยังขาดแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมอย่างเป็นรูปธรรม

3.3 บทเรียนที่ได้จากการสร้างสรรค์สื่อและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้แก่เยาวชนในรุ่นถัดไปถือเป็นเรื่องที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด และยังสามารถส่งเสริมความสามัคคีภายในชุมชน ซึ่งควรมีการรณรงค์ให้ดำเนินต่อไปในเรื่องวัฒนธรรม ในพื้นที่ของเรายังมีศิลปะหัตถกรรม เช่น การทำผ้าบาติกแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ ในกิจกรรมพาเหรด เยาวชนมักจะมีส่วนร่วมในการสร้างอุปกรณ์ที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ สถานที่ที่เยาวชนมักจะทำกิจกรรม ได้แก่ ตลาดเก่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ตรงกลางของหมู่บ้าน รวมถึงมัสยิดและกระท่อมหลังบ้าน ที่ซึ่งเยาวชนมักมารวมตัวกันเพื่อประชุมและจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับกิจกรรมต่างๆ

ถือว่าเป็นสิ่งที่สวยงามและสมความแก่การส่งเสริมอนุรักษ์ให้กับรุ่นต่อๆไปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ดีเพราะว่ามันทำให้เยาวชนส่วนหนึ่งสามารถห่างไกลจากยาเสพติดได้และสามารถให้เยาวชนแสดงความสามารถภายในชุมชนได้ซึ่งควร รณรงค์ให้อยู่ต่อไปในเรื่องวัฒนธรรม...”รอซาลี มะแซ (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ประเพณีวัฒนธรรมของพื้นที่บ้านเราเนี่ยมีความคล้ายคลึงกับพื้นที่อื่นในเขตสามจังหวัด เช่นการทำมาลิดการทำอาซูรอ ที่ส่วนใหญ่จะทำตามศาสนาแต่ในพื้นที่เราเนี่ยน่าจะมีศิลปะหัตถกรรมเช่นการทำผ้าบาติกแบบดั้งเดิมและเห็นเยาวชนตอนที่พวกเขาจะไปแข่งพาเหรด ก็จะทำอุปกรณ์อุปกรณ์ต่างๆที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์...”ขอลีเยาะ อีแม็ง (สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ที่เห็นเยาวชนมีสถานที่ทำกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นที่ตลาดเก่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ส่วนตรงกลาง ของหมู่บ้านและก็มีมัสยิด หรือที่กระท่อมหลังบ้านกะ ที่เยาวชนจะมาอยู่เป็นประจำหรือบางครั้งก็จะมาประชุมหรือทำอุปกรณ์ในกิจกรรมต่างๆที่นี่...”ซูไวบ๊ะ สาและ (สัมภาษณ์,22 กันยายน 2567)

ในมุมมองของประเพณีเช่นในเดือนมาลิด เรามีการรวมตัวในมัสยิดในการทำมาลิด ในความรู้สึกกะ รู้สึกดีใจที่มีกิจกรรมนี้ทำให้เรานึกถึงวันเกิดนปี และทำให้รู้สึกดีที่คนในชุมชนไม่ลืมประเพณีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม...” นือบดุลฮาгим บือแนบลูแล(สัมภาษณ์,21 กันยายน 2567)

ดังนั้น การส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมให้แก่เยาวชนถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากช่วยให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติดและเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน ควรมีการรณรงค์ให้ดำเนินต่อไป ในชุมชนมีประเพณีที่คล้ายคลึงกับพื้นที่อื่น เช่น การจัดงานเมอลิดและอาซุรอ พร้อมทั้งศิลปะหัตถกรรม เช่น การทำผ้าบาติกแบบดั้งเดิม เยาวชนมีส่วนร่วมในการสร้างอุปกรณ์ที่มีลวดลายเอกลักษณ์ ในเดือนเมอลิดมีการรวมตัวที่มีสยิดเพื่อจัดกิจกรรม ซึ่งแสดงถึงการรักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม สถานที่ทำกิจกรรมของเยาวชน ได้แก่ ตาดีกา มัสยิด และกระท่อมหลังบ้าน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้การถอดบทเรียนและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวทาง การศึกษาเชิงสังคม ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

กระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน การมีส่วนร่วมของเยาวชน การสนับสนุนจากชุมชน การส่งต่อทุนทางวัฒนธรรม และความยั่งยืนและการอนุรักษ์วัฒนธรรม โดยการพัฒนาเยาวชนนี้ควรมีความต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการทำกิจกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การวางแผน การจัดหาบุคลากรที่ความพร้อมในการทำกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด การแต่งตั้งหัวหน้าเพื่อควบคุมและกำกับกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน

อภิปรายผล

จากการสรุปการวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี พบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี จุดเด่นของชุมชนในหมู่ 3 คือการรักษาประเพณีและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม เช่น การทำเมาลิตและอาซูรอ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเยาวชนในพื้นที่ นอกจากนี้ การผลิตผ้าบาติกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนโดยกลุ่มผู้หญิงและเยาวชนเป็นตัวอย่างของศิลปหัตถกรรมที่โดดเด่น รวมถึงการสืบทอดวิถีชีวิตการทำประมงที่อิงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของเยาวชนนั้น เยาวชนในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ทั้งในด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมชุมชน ซึ่งช่วยให้พวกเขาเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และการเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมของพวกเขาในกิจกรรมศาสนาและประเพณีประจำปี เช่น เมาลิตและอาซูรอ แสดงให้เห็นถึงความผูกพันกับชุมชนและวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมถึง การสนับสนุนจากชุมชนกิจกรรมของเยาวชนได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการให้คำปรึกษาหรือการสนับสนุนด้านงบประมาณ แม้ว่าผู้ใหญ่ในชุมชนบางคนอาจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง แต่ยังคงมีการสนับสนุนทางการเงินและความคิด ซึ่งช่วยให้กิจกรรมเยาวชนดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องโดยการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการทำกิจกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การวางแผน การจัดหาบุคลากรที่ความ

พร้อมในการทำกิจกรรม การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนด การแต่งตั้งหัวหน้าเพื่อควบคุมและกำกับกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน

นอกจากนั้น การส่งต่อทุนทางวัฒนธรรมเป็นการการเสริมสร้างความรู้ด้านดิจิทัลและการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนออกไป ในขณะที่การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น การทัศนศึกษาในพื้นที่ประวัติศาสตร์และการเล่นกีฬาพื้นบ้าน ก็เป็นวิธีที่เยาวชนสามารถเรียนรู้และสืบสานศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม

มากไปกว่านั้น ความยั่งยืนและอนุรักษ์วัฒนธรรมในการสร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชนเห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมและการมีกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมความสามัคคีภายในชุมชน ถือเป็นวิธีที่ดีในการรักษาประเพณีและศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป การเรียนรู้และฝึกฝนทักษะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เช่น การทำผ้าบาติก หรือการเดินทางพบปะหาเหตุผลในช่วงประเพณีต่างๆ ทำให้เยาวชนสามารถสืบสานศิลปวัฒนธรรมไปสู่รุ่นต่อรุ่น

ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีกับการศึกษาของนิคม มุสิกคามะ(2548) ได้กล่าวถึงโครงสร้าง และเนื้อหาวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ควรจะเป็นไว้ว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นระดับตำบล ระดับเทศบาล หรือระดับจังหวัด หรือ เมือง ควรจะต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ 1. ประวัติศาสตร์ พัฒนาการ ของบรรพชนตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์โบราณ และเหตุการณ์สำคัญของท้องถิ่น 2. มีบัญชีทรัพย์สินและสถานที่เก็บรักษาวัฒนธรรมสาขาต่างๆ 3. เอกลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น 4. ภูมิปัญญา และเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ 5. บุคคลสำคัญในท้องถิ่น นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนาเยาวชนของพื้นที่ตะโละแมะนา ยังสอดคล้องกับคมวิทย์ สุขเสนีย์ (2566) ในด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนเพื่อการพัฒนาบ้านเกิดตนเองใน 3 กระบวนการ ได้แก่ 1.เยาวชนกล้าคิด 2. เยาวชนกล้าปฏิบัติ 3.ได้รับการหนุนเสริมจากชุมชน นอกจากนี้ กระบวนการที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการพัฒนาเยาวชนนั้น พื้นที่ตะโละแมะนา ยังมีกระบวนการการพัฒนาเยาวชนในด้านการสื่อสารเพื่อส่งต่อทุนทางวัฒนธรรม ตามนินุสรา มินทราศักดิ์ และคณะ(2567) เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการขยายบทบาทของเยาวชนให้มีส่วนร่วมในด้านอื่นๆ มากขึ้น
2. ควรมีการเชื่อมโยงกับชุมชน เพื่อสร้างแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมระยะยาวได้

อย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- Community Base through Activities Based Learning. A Case Study of Ban La Ha Farmer School, Waeng District, Narathiwat Province".
- กษิตรีเดช คำฟูช.(2565)อุปสรรคของเยาวชนชายแดนใต้ ในกำแพงของความมั่นคง : ข้อมูลจากการสำรวจเยาวชน 2022เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/deepsouth-youth-obstacles/>สืบค้นเมื่อวันที่24กรกฎาคม2567
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพไปปฏิบัติ(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- คมวิทย์ สุขเสณีย์,นินุสรา มินทราศักดิ์. (2566). "การพัฒนาผู้นำเยาวชนในบริบทพื้นที่บ้านเกิดแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษา กลุ่มเยาวชนบ้าน 'นากอ' ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา".
- คมวิทย์ สุขเสณีย์,และคณะ. (2565). "The Design of Involvement Innovation by using the คำรณ ภูหอมหวาน. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขื่อน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นิคม มูสิกะคามะ. (2548). แนวปฏิบัติในการส่งเสริมรักษาโบราณสถาน “ตามพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ 2504 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ 2535”. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- นินุสรา มินทราศักดิ์. (2567). "Development of Youth Guides Who can Convey the Cultural Capital Narratives of Nibong Commercial Area, Yala Province, Thailand".
- นินสา รัตนติลล ฤกษ์เกิด. (2564). การพัฒนาตัวแบบการนำโครงการตำบลสุขภาวะของสำนักงานเนตรรุ้ง อยู่เจริญ. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกัน คุณภาพ การศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเทือง ธนียผล. (2566). การกระทำคามผิดของเด็กและเยาวชน
- ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนตำบลแช่ช้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:เชียงใหม่.
- ปิยะวัฒน์ เจริญศักดิ์. (2564). ความสุขและความผูกพันในการท างานของพริตตี้ ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร(วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พนม เกตุมาน. (2557). ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น. เข้าถึงได้จาก http://www.psyclin.co.th/new_page_56.htm.สืบค้นเมื่อวันที่27กรกฎาคม 2567

- พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ (อบอุ่น).(2555), การพัฒนาชุมชนประยุกต์ : แนวคิดและการบูรณาการ, กรุงเทพฯ จัดพิมพ์โดยสถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, ไพบูลย์ วัฒนธรรม และพรณทิพย์ เพชรมาก. (2551). การบริหารสังคม ศาสตร์แห่งศตวรรษ เพื่อสังคมไทยและสังคมโลก. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- มงคล จันทร์ส่อง. (2544). ระดับความรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของสมาชิก อบต. เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ยุทธพงษ์ เข้าประมงค์. (2555). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชาจังหวัดชลบุรี.(สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารทั่วไป).วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรานนท์เกลื่อนสิน. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง. ในการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 11.
- วินัดดา ปิยะศิลป์, พนม เกตุมาน. ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ: ธนาเพรส; 2550
- วิชญ์ หยกจินดา.(2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด พุทธศรี. (2563). Youth Manifesto: นโยบายเยาวชนใหม่เพื่อการเมืองของคนหนุ่มสาว. <https://www.the101.world/youth-manifesto/>.สืบค้นเมื่อ24กรกฎาคม2567
- สรยุทธ จันสุข. (2553). ความหมายการมีส่วนร่วม.สืบค้น 10 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/328530>
- สรวิชัย ทิพรัตน์เดช. (2555). การพัฒนาการมีส่วนร่วมและการสร้างความเข้มแข็งองค์กรผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการชลประทานโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษาแม่แฝก-แม่จัด อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวางแผนและพัฒนาชุมชน). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สหมิตรพรินตั้งแอนด์พัลลิตซิ่ง จำกัด.กรุงเทพฯ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ,(2541),กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานคณะกรรมการเยาวชนแห่งชาติ
สิงห์ ปานะชา.2555. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี วาสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2555).
- สุภรี สุวรรณจุฑะ. (2557).กลยุทธ์การดูแลและการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น.กรุงเทพฯ: ชัยเจริญ.
- สุมาลี ประทุมรัตน์และคณะ. (2555). การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว.บริษัท อคิน รพีพัฒน์. (2547).การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การศึกษา นโยบายสาธารณสุข.อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.

อวยชัย วัฒนา. 2555. กลยุทธ์การพัฒนาผู้นำองค์กรชาวบ้านเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าชุมชน จังหวัด
มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุชะฎิบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค,
วิทยาลัย มหาสารคาม.

บุคลากรกรม

- หมอลีเยาะ อีแม็ง (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายชอฟวัน สะกาแซ (ผู้สัมภาษณ์), บ้านเลขที่ 20/1 หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 21 กันยายน 2567
- คอดีเยาะ เจะแม (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายนี้สลัน สาแลมะ (ผู้สัมภาษณ์) ตาดีกา นูรูลอิสลาม หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี, วันที่ 22 กันยายน 2567)
- ซูไวบ๊ะ สาแล (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ (ผู้สัมภาษณ์) ตาดีกา นูรูลอิสลาม หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 22 กันยายน 2567)
- ไซฟูลเลาะห์ สาแล (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายนี้สลัน สาแลมะ (ผู้สัมภาษณ์) มัสยิด นูรูลอิสลาม หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 21 กันยายน (2567)
- รอซาลี มะแซ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายชอฟวัน สะกาแซ (ผู้สัมภาษณ์) ตาดีกา นูรูลอิสลาม หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 22 กันยายน 2567)
- สุกรี เจะหลง (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ (ผู้สัมภาษณ์), บ้านเลขที่ 165/1 หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 22 กันยายน 2567)
- อับดุลเลาะ นีะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายนี้สลัน สาแลมะ (ผู้สัมภาษณ์), บ้านเลขที่ 20/1 หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 21 กันยายน 2567
- นีอับดุลฮาгим บือแนบลูแล (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายนี้สลัน สาแลมะ (ผู้สัมภาษณ์), บ้านเลขที่ 20/1 หมู่ 3 ตำบลตะโละแมะนา อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วันที่ 21 กันยายน 2567

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย เชิงคุณภาพ เรื่อง กระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในด้านทำนุบำรุง
วัฒนธรรมพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละมะนะ อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วยข้าพเจ้า นายชอฟวัน สภาแซ นายผู้สลับ สาลมะ นายอัมหมัดอาลีฟ อีซอ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการวิจัยศึกษา เพื่อศึกษากระบวนการในการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนด้านธรรมนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่ 3 ตำบลตะโละมะนะ อำเภอยาง่างแดง จังหวัดปัตตานี

ซึ่งเป็นส่วน หนึ่งของการศึกษาในรายวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการ ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง เพื่อผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาส่งเสริมวัฒนธรรม

แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ส่วนที่2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่3 ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หมู่ 3 ตำบล ตะโละมะนะ

ส่วนที่4 คำถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ส่วนที่5 ข้อเสนอแนะอื่นๆของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ภาพที่ ก.1

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อหัวข้อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่หมู่3 ตำบล ตะโละแมะนา อำเภอย่างแดง จังหวัด บัตตานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... สถานที่ สัมภาษณ์.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....ถึง.....ผู้สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อาชีพ.....อายุ.....

2.2 ผู้นำเยาวชนในพื้นที่หมู่3 ตำบล ตะโละแมะนา ของให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หมู่3 ตำบล ตะโละแมะนา

(1)ท่านคิดว่าหมู่3 ตะโละแมะนามีศิลปวัฒนธรรมอะไรบ้างที่เป็นจุดเด่นและจุดอ่อนในพื้นที่

(2)ท่านคิดว่าในพื้นที่ต่อยอดประเพณีวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนในการส่งเสริมและทำนุศิลปวัฒนธรรม

3.1 คำถามเกี่ยวกับเยาวชนกล้าคิด

(1) ท่านมีกระบวนการทำให้เยาวชนมีความรู้สึกร่วมในการพัฒนาบ้านเกิดตนเองอย่างไร

(2) ท่านมีกระบวนการในการพัฒนาทักษะเยาวชนให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ชุมชนอย่างไร

3.2 เยาวชนกล้าปฏิบัติ

(1) ท่านคิดว่าเยาวชนในพื้นที่ได้มีโอกาสในการจัดกิจกรรมด้วยวิธีการอย่างไร

(2) ท่านคิดว่าเยาวชนมีวิธีการวางแผนร่วมกันในการทำกิจกรรมอย่างไร

3.3.ได้รับการหนุนจากชุมชนอย่างไร

(1) ท่านมีกระบวนการทำอย่างไรให้เยาวชนในพื้นที่อยากออกมาทำงานจิตอาสา

(2) ท่านคิดว่าเยาวชนได้รับการหนุนเสริมจากชุมชนอย่างไรบ้าง

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการส่งต่อเรื่องราวทางวัฒนธรรม

5.1การเสริมความรู้ด้านสื่อดิจิทัลและการสื่อสารชุมชนเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

- (1) ในพื้นที่มีกระบวนการให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชนหรือไม่อย่างไร
- (2) ในพื้นที่มีวิธีการใช้สื่อเพื่อสื่อสารข้อมูลประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างไรบ้าง

5.2การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในเชิงพื้นที่

- (1) ท่านมีกระบวนการให้เยาวชนมีการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมอย่างไร
- (2) ท่านมีกระบวนการให้เยาวชนเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมของหรือไม่

5.3บทเรียนที่ได้จากการสร้างสรรค์สื่อและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

- (1)ท่านมีมุมมองอย่างไรเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่
- (2)ท่านในพื้นที่ที่มีสถานที่ให้เยาวชนทำกิจกรรมร่วมกันเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม

ส่วนที่6ข้อเสนอแนะอื่นๆของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

.....

.....

.....

- 1.นายชอพันธ์ สรรณ
- 2.นายสุสัน สานณะ
- 3.นายอัมหมัดอาลีฟ อีซอ

นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ภาพที่ ก.3

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ข
ประมวลภาพดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 นาย สุกรี เจะหลง ประชาชนในพื้นที่

ภาพที่ 2 นาง ขอลีเยาะ อีแม็ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลตะโละแมะนา หมู่ 3

ภาพที่ 3

นายนิอับลฮากิม ปือแนบลูแล (ประธานกลุ่มเยาวชน) นายรอซาลี มะแซ (ครูตาดีกา)
นางซูไวบ๊ะ สาและ (เยาวชนหญิง) นางคอดีเยาะ เจะแม (ครูตาดีกา)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล รหัสนักศึกษา การศึกษาปัจจุบัน	ชอพวัน สะกาแซ 406422017 ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขา การปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ชื่อ-สกุล รหัสนักศึกษา การศึกษาปัจจุบัน	นายน์สลัน สาแลมะ 406422018 ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการ ปกครอง และกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ชื่อ-สกุล รหัสนักศึกษา การศึกษาปัจจุบัน	นายมุฮัมหมัดอาลีฟ อีซอ 406422023 ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการ ปกครอง และกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา